

SATUL ȘI ȘCOALA

REVISTĂ LUNARĂ PENTRU
EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT

S U M A R U L :

<i>G. Bogdan-Duică</i> , C. Rădulescu Motru.	33
<i>P. R. Petrescu</i> , Metodele noi în educație și Fascismul	34
<i>Al. Roșca</i> , Igiena mintală a copiilor	37
<i>D. Todoranu</i> , Directive în formarea caracterului	39
<i>T. Vâjdea</i> , Educația regionalistă	42
<i>V. Chintoanu</i> , O nouă direcție a școlii primare din Maramureș	45
<i>F. Căpraru</i> , Din viața pedagogului Decroly.	47
<i>I. Berinde</i> , Grădina școlară	49
<i>A. Z</i> , Caleidoscopul Cluj / Central University Library Cluj	51
<i>M. Bogza</i> , Spicuri. Regatul meu	52
<i>N. Căprioară</i> , Criza învățământului primar	55

PAGINA LITERARĂ :

<i>Vladimir Nicoară</i> , Revizorul	57
<i>Academia Română</i> , Regulele ortografiei române	59

CRONICA :

Către cititori revistei „Satul și Școala”. — Italia fascistă. — Insemnări diverse. — Amânarea examenului de definitivat.

CĂRȚI, REVISTE:

Dr. G. Dragoș : Asigurările agricole. — *Dr. G. Dragoș* : Monografia Băncii „Seceleana”. Revista avicolă. Publicațiile revistei „Satul și Școala”. — *I. Mușlea* : Anuar al arhivei de Folklor (C. 1.) — *Apostol Culea* : Cartea Câmpului ; Cartea grădinilor și a Podgoriilor ; Cartea Pădurilor și a Munților ; Cartea Apelor ; Cartea Gospodinilor. (I. P.) Omagiu Prof. C. Rădulescu-Motru. Revista de Igienă socială. Neamul românesc pentru popor. Cl. IV. B. (D. G.)

Institutul de Arte Grafice „ARDEALUL” Cluj, strada Memorandului No. 22.

Satul și Școala

Redactată de :

Constantin Iencica și Dimitrie Goga

Revista apare lunar, afară de lunile, Iulie și August. Corespondența privitoare la redacție se va trimite pe adresa : C. Iencica, Str. Mărzescu No. 21. Cluj. și cea privitoare la administrație pe adresa : D. Goga, Str. Bob No. 13. Cluj.

Abonamentul 120 lei pe an pentru învățători ; 150 lei pentru școale și comitatele școlare.

*

Răspândiți această revistă printre prieteni și cunoștințe ; în ea se oglindesc ideile și acțiunea celor cari doresc ridicarea satelor și a școlii primare.

*

Cine nu înapoiază, în timp de 10 zile dela expediere, exemplarul ce i s'a trimis, îl considerăm abonat și așteptăm costul abonamentului.

*

Amintiți-Vă că hârtia, tiparul și lucrul sunt scumpe ; revista se susține numai din abonamente. Trimiteți-ne deci, neîntârziat, costul abonamentului pe adresa Administrației.

*

În loc de chitanță, numele abonaților se trece pe pagina a 13-a a copertei.

Manuscrisele primite la redacția nu se înapoiază.

*

Lucrările și revistele primite la Redacție vor fi amintite la Bibliografia acestei reviste. Rugăm revistele să accepte schimbul.

C. Rădulescu - Motru

15 filosofi români s'au aliat ca să publice o carte voluminoasă (500 pagini), cu titlul Omagiu profesorului C. Rădulescu-Motru.

In cartea aceasta se vorbește: despre viața, opera și personalitatea profesorului; despre psihologia lui (fără a se spune cuvântul din urmă); despre ce privește pe orice intelectual român de omenie, adică despre filosofia culturii, care pe Motru l-îngrijește de mult și foarte mult; despre pedagogia lui, care poate interesa de-aproape pe toți cititorii revistei de față; și în sfârșit despre metafizica sa, o variantă tot atât de puțin sau de suficient interesantă, ca și multele variante anterioare, ale altor filosofi.

Ce urmează este, însă, o supremă necesitate de orientare. In ce raport s'a așezat C. R.-Motru cu filosofia contemporană se arată, reese din 10 capitole care tratează despre disciplinele filosofice în lumina actualității.

Fără cunoașterea disciplinei acestora orice orientare în lucrări culturale — spirituale, morale, estetice, tehnice — este cu neputință. Om credincios unui frumos ideal cultural —

pentru individ ca și pentru națiune — C. R.-Motru a cultivat toate specialitățile filosofice, pentruca 'n toate să putem porni înainte cu zestrea unor busole gândite și resgândite. Elevii săi par mai puțin multilaterali, mai specializați. Dar recunoștința lor dovedește că îndemmurile profesorului le-au fost spornice. Ce fiecare poate, fiecare arată în aceste mici monografii despre starea la care disciplinele filosofice au ajuns. Este întâiul caz că așa ceva se petrece în limba română!

Rog, deci, pe colegii din Ardeal — învățători și profesori — amici ai revistei de față — să nu pregete a citi acest volum, care încearcă a concentra cugetarea filosofică a Rmânilor cu speranța că în viața noastră atât de puțin filosofică, urmările meditației — chiar trecătoare — se vor simți.

Iar Lui C. R.-Motru îi urăm viață lungă, să mai privegheze încă acea concentrare de care până acum a îngrijit cu devotament rar, sânguință rară.

Cluj, 12 Nov. 1932.

G. BOGDAN-DUICĂ.

METODELE NOUI ÎN EDUCAȚIE ȘI FASCISMUL.

Mussolini plănuește și câștigă aliați împlinind.)*

D. Gusti.

Acest motto, luat din aprecierile pe care le-a făcut dl D. Gusti, Ministrul Instrucțiunii, în numărul din 31 Oct. a. c. al ziarului „Curentul“ închinat fascismului, caracterizează lapidar nu numai un regim politic, inaugurat de un conducător ca *Mussolini*, ci și un întreg sistem de educație „*un spirit obștesc nou ce reprezintă — după afirmația Dlui Ministru — un imbold prețios pentru noi*“. Dar despre justetea unei asemenea caracterizări, m'am convins îndeajuns, când am citit în acelaș ziar, chiar articolul „Fascism“, pe care l-a scris însuși marele om de stat, în „Enciclopedia italiană“, volumul XIV, cu prilejul împlinirii unui deceniu dela întronarea, în țara soră, a regimului „fascist“, ce i-a adus acesteia în scurt timp salvarea din anarhie și haos.

Toată lumea a avut curiozitatea, cred, să citească acest articol. Și fiecare cititor, pus în fața multiplelor probleme anunțate în el, și-a putut alege aceea ce i s'a potrivit mai mult profesiunii sale. În primul rând, oamenii politici, din diferite țări, trebuie să se fi simțit atrași de acele acte de ordin politic, săvârșite în așa scurt timp, pentru binele Italiei, pentru ca, la rândul lor, și în limitele puterilor de care dispun, să facă și ei pentru țările cărora aparțin, multe din aceste lucruri bune. Să facă, de pildă, să fie pretutindeni aceeași ordine ca în Italia, aceeași cinste, același spirit de muncă, aceeași moralitate, etc. Să facă și din România — de-ar fi vorba de această scumpă țară a

*) D. Gusti: „Mussolini, romanticul înfăptuitor“.

noastră — un stat în care.... „*prilejurile de mândrie să fie, fără putință de împotrivire, ca și în Italia, aproape fără număr.***)

Pe mine, însă, ca unul preocupat de chestiunile pedagogice, m'a atras în chip deosebit aceea ce privește concepțiile pe care acest animator de oameni le are despre educație, despre rostul oamenilor în stat, *despre metodele acelei educațiuni ce cu adevărat acolo, în Italia, a pornit pe calea cea dreaptă, făcând din această țară, exemplul cel mai strălucit în ce privește reforma școlară.****)

Am credința că un geniu politic, de talia lui *Mussolini*, ar fi putut avea asemenea concepții educative și numai ca un rezultat al genialității lui. Geniile ies din linia obișnuită a puterii de cugetare, comună celorlalți muritori, îmbrățișând în chip spontan imense domenii. Dar faptul că *Mussolini* a fost și învățător, mă face să cred că și această profesiune socotită umilă, l-a ajutat și mai temeinic, să înfăptuească ce-a gândit, „*să întreacă — tot după expresiunea dlui Ministru Gusti — deosebirea dintre ideal și real, dintre gând și ceea ce ființează, să fie marele făptuitor în corul novatorilor pilduitori, a romanticilor etico-sociali de azi*“. Chiar dacă am admite apoi, că, precum se spune, mișcarea fascistă a avut norocul să câștige în favoarea ei pe filosoful spiritualist, *Giovanni Gentile*, adoptându-i concepția educației integraliste, în noile reforme școlare, nu am micșora din meritul lui *Mussolini* și regimului său. Căci, dacă *Gentile* devine conducătorul cultural al Italiei,

**) D. D. Gusti, acelaș articol.

***) I. C. Petrescu: „Activismul și noile reforme școlare“, edit. Casa Școalelor.

în cadrul doctrinei celei mari, de stat, apoi el numai prin bagheta magică a omului cu atâtea prodigioase însușiri a putut imprima reformei școlare, marca concepției sale integraliste. Italiei i-au trebuit înfăptuiri. I-a trebuit o repede trecere la concret, coborînd principiile din văzduhul abstracțiunilor, din lumea construcțiunilor teoretice și îndemnând spre o țintă precisă și gândirea și acțiunea, ce alunecaseră până atunci, pe panta comunismului. „*Dacă fascismul a dat rezultatele pe care le admirăm cu toții*, spune dl profesor P. P. Negulescu, *n'a fost din cauza valorii teoretice a formulei sale politice, ci din cauza valorii practice a oamenilor cari au aplicat-o*“*).

Dar să lăsăm să vorbească însuși Mussolini despre doctrina pedagogică a regimului din țara sa, *rămânându-ne nouă numai rolul de a cerceta în cadrul căreia dintre metodele noi de educație, ce-i preocupă azi pe toți dascălii români, se pot îngloba ideile și înfăptuirile sale pedagogice.*

„Ca orice solidă concepțiune, fascismul este empirism și cugetare, acțiune căreia îi este imanentă o doctrină care, ivindu-se într'un anumit ansamblu de forțe istorice, rămâne strâns legată de ele și activează din mijlocul lor. Posedă, prin urmare, o fizionomie legată de *contingentele de loc și de timp*, dar totodată posedă și un conținut ideal, care o înalță ca formulă de adevăr în istoria superioară a cugetării. Nu se poate acționa ca voință umană, dominatoare de voință spirituală, fără o concepție a realității trecătoare și locale, asupra căreia este nevoie să se lucreze și a realității permanente și universale, în care își situează cea dintâi ființa și viața ei. *Pentru a cunoaște pe oameni, este nevoie să cunoști omul, iar pentru a cu-*

noaște omul, este nevoie să cunoști realitatea și legile ei. Nu există o concepțiune a statului care să nu fie în esență și o concepțiune a vieții“.

Iată, în cele câteva rânduri citate, o probă evidentă de realismul de care s'a călăuzit sistemul educativ din Italia, în cei zece ani sărbătoriți acum.

Este dovada punerii în practică a acelui metod de educațiune, indicat de principiul: *educațiunea să fie întemeiată pe natura vie, realistă, pornind dela ceea ce este concret, pozitiv, aproape, local și regional.*

Acest sistem, însă, nu s'a oprit aici. Nu a căutat să rămână în lumea faptelor concrete, călăuzindu-se numai de empirism, care empirism n'ar fi dat vieții acel caracter de superioritate pe care aceasta îl cere. „Tot astfel și fascismul — spune autorul lui — nu ar putea fi inteligibil în multe din atitudinile sale practice, ca sistem de educațiune, ca disciplină, dacă nu ar fi privit la lumina modului său general de a concepe viața.“

Mod spiritualist, căci universul nu este pentru fascism, lumea aceasta materială, care apare la suprafață, în care omul este un individ răzleț de toți ceilalți și de sine stătător, guvernat de o lege naturală, ce-l mână instinctiv către o existență de plăcere egoistă și efemeră“. Mi se pare că nu greșesc dacă afirm că din aceste rânduri, în care se vorbește de o spiritualizare a acțiunilor, de o ridicare în lumea materială spre o concepție superioară a vieții, iese în chip suficient caracterul unui sistem de educațiune integralistă.

Că, adică educația e numai atunci naturală, în conformitate cu natura, când stabilește și păstrează strânsă legătură între pozitivism sau concret și între lumea ideilor, în cari se însumează faptele trăite, ca în niște formule, gata să dea naștere, la rândul lor, la o altă serie de fapte, de realități, necesare progresului. „Concepțiune

*) D. P. P. Negulescu: „Despre fascism“, ziarul „Curentul“ din 31 Oct. a. c.

ne spirituală, prin urmare, ivită și ea — ne deslușește mai departe articolul lui Mussolini — din reacțiunea unanimă a veacului nostru, împotriva istovitelui și materialistului pozitivism al secolului al 18-lea. Concepție antipozitivistă, însă pozitivă: nu sceptică, nici agnostică, nici pesimistă, nici pasivoptimistă, cum sunt în genere toate doctrinele (toate negative) care așează centrul vieții în afara omului, care cu libera sa voință poate sau trebuie să-și creieze universul său.

Sistemul educativ fascist îl vrea pe om activ, și angajat în acțiune cu toate energiile sale. El vrea viril conștient de dificultățile care există pe lumea aceasta. El vrea gata să le înfrunte. Concede vieța ca o luptă, socotind că îi încumbă omului misiunea de a și-o cuceri pe aceea care este demnă de el. De aci valoarea înaltă a culturii sub toate formele ei: artă, religie, știință. De aci importanța covârșitoare a educațiunii. De aci și valoarea esențială a muncii cu care omul învinge natura și creiază universul uman: economic, politic, moral, intelectual. „Pentru a activa și între oameni ca și în natură, trebuie să intri în procesul realității și să pui stăpânire pe forțele active“.

Cine nu vede din cele de mai sus, cum sistemul educativ din Italia de azi, prin concepțiile lui Mussolini, este impregnat de un activism accentuat, de acela pe care-l cer imperios nevoile vremii și care e complect separat de materialismul secolelor trecute! Cine nu rămâne încântat, mai ales când știe că numai în zece ani s'au făcut asemenea realizări, de metoda prin care educația italiană a îndrumat o nație spre muncă, spre adevăratul principiu al vieții, făcând din această viață un scop suprem, căruia e dator omul să-și închine toate puterile de care dispune!

Dar educația, după sistemul fascist, nu s'a mărginit numai la metodele de care am vorbit. Laturii morale a vieții i s'a dat toată importanța cuvenită, socotind-o ca o directivă a actelor omului. Concepțiunea etică înglobează întreaga realitate, nu numai activitatea umană care o regentează. Nici o acțiune nu este sustrasă judecării morale. De aceea viața pe care o concepe fascismul, este serioasă, sobră, religioasă: integral echilibrată într'un univers sprijinit pe forțe morale și responsabile ale spiritului“.

Încă o metodă deci, de educație, care a contribuit mult pentru ca fascismul să îndrumeze viața unei națiuni pe calea ce duce mai drept spre țelul urmărit. Este metoda după care omul nu poate fi ceva decât numai în funcționarea procesului spiritual la care colaborează în grupul familial și social, în națiune și în istorie.

Este metoda regionalismului educativ al cărui cerc prim, cel familial, se lărgeste tot mereu, dela aproape la departe, până la cel mai larg, al umanității la care trebuie să colaboreze toate națiunile. Sistemul fascist fixează însă statul ca cel mai de frunte țel de realizat, ca adevărata realitate a individului. „Nimic umn sau spiritual nu există și cu atât mai mult nu are vreo valoare în afara statului. În sistemul educativ fascist, își are o deosebită importanță metoda de a face ca educația să fie în senz național, în interesul statului. Statul este o entitate absolută, în fața căreia indivizii și grupurile reprezintă relativul.“

Dar dintr'un asemenea stat individul nu este anulat, ci este mai curând multiplicat, tot astfel cum într'un regiment, un soldat nu este diminuat, ci sporit prin numărul camarazilor săi. Statul este un fenomen spiritual și moral. Este paznicul și găzduitorul spiritului poporului; astfel cum a fost el elaborat dealungul veacului în grațu-

în dalină, în credință“.

Iată, în scurt, o doctrină *cu caracter educativ*, a cărei valoare s'a afirmat prin înfăptuiri și care, tocmai prin acest caracter de înfăptuire, nedă ferma credință că și la noi se poate adapta cât mai repede, *ca să dea suflet școlărilor*, legându-le pe acestea de

natura înconjurătoare, de mediul social ambiant, activându-le, făcându-le să respecte individualismul pedagogic, regionalismul educativ și colaborând efectiv la întărirea autorității statului nostru românesc.

2. XI. 1932

P. R. PETRESCU
inspector școlar.

IGIENA MINTALĂ A COPILOR.

Viața psihică, atât a copilului cât și a omului adult, poate să prezinte o serie întreagă de aberații și anomalii, care pot să turbure, în grade foarte variate putința de adaptare a individului la condițiunile de mediu.

Cauzele care pot să producă diferitele anomalii și conflicte psihice sunt foarte variate. Deasemenea sunt variate și măsurile care trebuiesc luate față de aceste anomalii și conflicte. În general putem considera două serii de măsuri: preventive și curative sau terapeutice. Dintre aceste două categorii de măsuri, importanță din ce în ce mai mare trebuie să se dea, și a început să se dea, măsurilor terapeutice. Mai mare serviciu îi face unui individ ferindu-l de o boală oarecare, decât tratându-l, mai ales că tratamentul nu poate să ducă totdeauna la succes. În rândurile care urmează vom căuta să precizăm câteva din măsurile elementare de prevenire a anomaliilor și conflictelor psihic, măsuri care pot fi luate în școală și familie.

Omul adult consideră adeseori copilăria ca fiind epoca cea mai fericită din viață. Acest lucru este adevărat, însă numai în aparență, și îndeosebi este adevărat nuplect copilăria sau cunosc prea puțin complect copilăria sau cunosc prea puțin din sufletul copilului. Este drept că un copil uită ușor un necaz al lui, că poate să treacă dela un plâns cu suspine la un răs cu lacrimi, că poate fi încântat cu cele mai neînsemnate lucruri ș. a. m. d., dar

nu este mai puțin adevărat că cele mai multe conflicte psihice și tendințe neurotice se consolidează în această epocă.

Una dintre trăsăturile principale ale copilului, ca și ale omului adult de altă, este tendința de afirmare, nevoia de a fi luat în considerare. Desconsiderarea acestei tendințe poate să ducă un copil la conflicte psihice care să-i influențeze foarte defavorabil viața lui ulterioară. „Este unul din cele mai importante principii în educație, spune A. Adler, ca copilul să fie luat în serios, să fie considerat ca egal, să nu fie umilit, ironizat, luat în răs, pentru că copilul ia toate aceste manifestări ca apăsătoare, căci altfel simte totdeauna unul mai slab decât acela care se găsește în situația privilegiată de a poseda o superioritate spirituală sau corporală. Nu putem accentua îndeajuns cât de mult se simte atins un copil prin faptul că el nu poate să ducă la bun sfârșit lucruri a căror efectuare el o poate constata zilnic la părinți sau la frații mai mari. Acest lucru trebuie luat în considerare, și cine posedă o oarecare îndemănare de a citi în sufletul copiilor, acela va observa că ei prezintă o extraordinară dorință de putere și afirmare și o conștiință de sine pronunțată, că ei voesc să facă ceva, să se dovedească ca factori importanți. Când tendința aceasta naturală a copilului este continuu înfrântă, oprimată, el poate să ajungă la o atitudine ostilă și să se desvolte în opoziție cu cerințele vieții so-

cială, numai pentru a nu fi doborât de conștiința că „eu nu sunt aici nimic, eu nu valorez nimic, nimeni nu mă ia în seamă“. Dacă profesorii și părinții ar ști să amenajeze acest amor propriu și să-l pună în serviciul intereselor și aptitudinilor pe care copilul pare că le are mai dezvoltate — prin îndemnuri, încurajări, stimulări, — atunci rezultatele ar fi cu totul altele.

Indeosebi sunt foarte susceptibili și constituie un mediu prielnic dezvoltării nevroselor, copiii cu diferite infirmități ori neajunsuri fizice sau psihice. Acești copii trăesc continuu un sentiment de inferioritate, care-i împinge la făurirea unui ideal fictiv care să le compenseze inferioritatea, și în felul acesta se depărtează tot mai mult de realitate. Dacă mediul social în care trăesc acești copii accentuează în loc să diminueze importanța acestor infirmități, sunt mult mai multe șanse ca în sufletul copilului să se desvolte conflicte psihice serioase.

Una dintre condițiile principale atât a sănătății fizice cât și a sănătății psihice, este activitatea. Copiilor, spune W. H. Burnham, trebuie să li se dea oportunități pentru o reacțiune normală a instinctelor și impulsurilor, să fie activi la joc și lucru, să doarmă după trebuință, să-și exprime emoțiile nu numai pentru a se afirma ei înșiși, ci și pentru a servi și a coopera cu ei. Lipsa de activitate, pe lângă că dezvoltă trândăvia, mai este periculoasă și pentru faptul că dă oportunități prea mari copilului să se piardă în reverie, să devină onanist ș. a.

Copiii trebuie, deasemenea, să fie educați să-și controleze activitățile și impulsurile. Control înseamnă, spune Burnham, utilizarea energiei nervoase în dezvoltarea unei forme de activitate nouă și sănătoasă, care poate să ia locul unei activități mesănatoase. Controlul natural și folositor nu se face prin presiune și inhibiție directă, ci mai degrabă în mod indirect. Noi controlăm un mușchiu contractând un mușchiu an-

tagonist, noi controlăm o acțiune exercitând o altă acțiune, un interes prin desvoltarea altor interese; noi oprim gândirea noastră asupra unui lucru oarecare gândindu-ne la alte lucruri. Prin urmare în loc să căutăm să oprimăm direct o acțiune îndezirabilă a unui copil oarecare, va trebui să procedăm a creia alte modalități utile de reacțiune, care să constituie un mijloc de compensare sau de canalizare a activității îndezirabile.

Copiii mai trebuie deprinși să-și concentreze atenția asupra lucrului pe care-l au în mâni la un moment dat. Pentru ca atenția să fie cât mai eficace, ea trebuie să fie localizată asupra situației prezente. În domeniul moral și emoțional copiii trebuie deprinși să utilizeze fiecare zi, să privească ziua următoare ca o zi nouă în care să caute să realizeze ceva mai mult și să nu-și piardă timpul gândindu-se la necazurile lor de ieri.

De foarte mare importanță sunt, din punctul de vedere al igienei mintale, relațiile sociale normale. Este mai bine pentru sănătatea mintală a unui copil să mănânce, să lucreze și să studieze cu alți copii decât singur sau numai cu adulții. A acționa cu alții ca tovarăș sau conducător, a servi, a coopera, a aproba sau a combate, reprezintă atitudini și forme sănătoase de activitate. Copilului care este singur în familie sau căruia i-au lipsit oportunitățile unei dezvoltări sociale, trebuie să i se dea o educație specială.

O condiție deasemenea foarte importantă pentru o activitate mintală sănătoasă este un simț moral de dependență. Această condiție este poate elementul psihologic esențial în atitudinea religioasă, precum și în atitudinile sociale mai importante. Este simbolul dependenței de o forță superioară, de legile și forțele naturii, de puterea morală a umanității, de autoritatea medităată a datoriei, a onoarei ș. a. m. d.

De foarte mare importanță este și me-

diul familial al copilului. Îndeosebi atmosfera morală din familie poate să influențeze adeseori foarte defavorabil. Un copil care observă că este iubit de către părinți mai puțin decât ceilalți frați, care vede că între părinți sunt certuri și neînțelegeri continue, că membrii familiei dau puțină importanță normelor etico-sociale de conduită, un astfel de copil este ușor expus unei dezvoltări psihice anormale.

Îndeosebi este delicată, din punctul de vedere al igienei mintale, problema sexuală. Este o problemă care preocupă

foarte mult, în timpul din urmă, atât pe oamenii de știință cât și pe pedagogi. La o soluție care să poată fie primită fără rezerve nu s'a ajuns încă. În tot cazul este înafară de orice îndoială că a lăsa copilul în voia lui în ceea ce privește viața sexuală, a-l priva de cele mai elementare informații care trebuiesc date la timpul potrivit și mai ales a-l face pe copil să simtă ca nepermise și culpabile înclinările sale sexuale naturale, înseamnă a proceda fundamental greșit.

de Alexandru Roșca

Asistent Inst. de Psihologie Cluj.

DIRECTIVE ÎN FORMAREA CARACTERULUI.

Individualitatea umană, așa cum se găsește concretizată în fiecare om, reprezintă o formă unitară de viață care datorită înclinărilor ei interioare este într-o perpetuă activitate de creștere, dezvoltare și conservare proprie. Aceste înclinări, îmbolduri sau tendințe reprezintă specificul vieții și axa pe care se greșază multiplele acțiuni ale individualității. Scopul oricărei acțiuni este determinat de tendințe și se efectuează în vederea satisfacerii lor. Satisfacerea tendințelor și prin aceasta adaptarea individului la condițiile lui de viață este mijlocul de aptitudini (intelectuale și conative în special).

Tendințele nu sunt însă conturate de la naștere, ci se precizează și se definesc, în măsura dezvoltării individului, prin contactul cu realitățile ambiante. Nimeni nu vine de la naștere cu foame pentru carne sau fructe, ci cu tendința foamei netegată de cutare sau cutare aliment. Nimeni nu se naște cu nevoia afirmării în fața unui cenaclu de ex., ci numai cu tendința afirmării proprii în general, adică cu nevoia de a scoate în evidență în orice situație propria individualitate.

Prin procesul învățării și prin achiziția obișnuințelor, omul leagă satisfacerea tendințelor de situațiile mediului său de viață. Foamea se identifică cu anumite

preferințe alimentare; amorul propriu caută satisfacții prin creațiuni, organizări sau chiar și prin îmbrăcăminte; pornirea sexuală se îndreaptă spre o singură ființă, etc. Trăinicia și siguranța tendințelor ce se întâlnesc la adulți este un rezultat al maturizării și îmbogățirii experienței individuale și nici decum un dat primar al vieții psihice. Tendințele în forma lor primitivă sunt țâșniri de viață fără înclinări speciale către un anumit obiect sau situație (dispozițiuni) Procesul de individualizare al lumii exterioare cu variatele sale aspecte ca și specificarea tendințelor în legătură cu obiectele, ființele și situațiile acestei lumi merge mână în mână cu procesul evoluției individuale. Această premisă se aplică în special vieții omului a cărui tendințe sunt foarte labile și la care educația și învățarea poate spiritualiza și socializa enorm de mult tendințele primitive ale organismului.

Se poate sublinia aci faptul că unele tendințe rămân pe planul primitiv al simplei satisfacții fără preferință pentru un anumit obiect sau situație, altele dimpotrivă evoluează și se individualizează (cu complexe emotive care le însoțesc) așa de mult, încât pierderea obiectului satisfacției provoacă chiar psihoze.

În general tendințele se potențează prin uz normal sau accentuat și își pierd din

intensitate, se atrofiază prin ne-uz. Ele nu apar decât sub formă difuză în conștiința clară formând zona pre- și inconștientă a individualității.

Reținem deci că tendințele reprezintă pivotul vieții individuale, factorii constanți ai activității și că ele nu sunt legate dela nașterea de situații și obiecte determinate.

Pentru înțelegerea caracterului cât și procesului său de formare trebuie să plecăm dela această noțiune primordială de *tendință*, precum și dela însușirea ei esențială de a fi *plastică*, adică în stare să se desvolte în direcții numeroase.

Maleabilitatea și plasticitatea tendințelor nu justifică însă întru nimic doctrina pe care o putem numi a optimismului pedagogic, adică a celui punct de vedere care crede că individualitatea copilului poate fi formată în orice direcție și poate dobândi orice obișnuință prin învățare. Orice încercare în această direcție rămâne infructuoasă din mai multe motive. Întâi, pentru că educația nu poate crea procese psihice nouă în individualitate, fiind nevoită să se limiteze la dezvoltarea și îmbogățirea cu conținuturi nouă a dispozițiilor ereditare. În al doilea rând nu trebuie să se uite că stările cele mai puternice puse de natură sunt în domeniul aptitudinilor, unde limitele maxime de dezvoltare sunt mai tranșante hotărâte de ereditate, decât în cazul tendințelor. Setea de viață cu nenumăratele ei forme, are granițe mult mai variabile decât puterile pe care le are individul de a le satisface, puteri reprezentate de aptitudini. Câți nu doresc să devină mari artiști și totuși cât de puțini posedă și aptitudinile necesare. De altă parte educația parțială așa cum se face în majoritatea școlilor de azi nu-și îndreaptă atenția îndeajuns spre aspectul dinamic al tendințelor copiilor, ci spre dezvoltarea și îmbogățirea aptitudinilor (în special celor intelectuale) prin și cu cunoștințe. Astfel că cunoștințele date de școală sunt de cele mai multe ori prilejuri de exercițiu pentru aptitu-

dini, însă nu se integrează în complexul tendințelor în slujba cărora ar trebui să fie puse. De aci rezultatul paradoxal: în vreme ce dispozițiunile aptitudinilor se îmbogățesc cu cele mai frumoase cunoștințe, tendințele își definesc natura la întâmplare, încât adeseori același elev prezintă un admirabil certificat școlar de cunoștințe alături de cele mai lamentabile defecte morale. Eroarea pedagogilor care susțin atotputernici la educația ei consistă în faptul că își motivează teza făcând apel la variabilitatea tendințelor și la posibilitățile diverse de structuralizare ale acestora în timp ce, de fapt, școala a neglijat și neglijează — cu toate bunele intenții — pornirile elevilor ocupându-se numai de exercitarea aptitudinilor prin îmbândire de cunoștințe. Într-o clasă de liceu am întâlnit un elev cu o inteligență mijlocie, însă cu o puternică pornire matricidă din cauză că fusese îndepărtat de mediul familiar cu intenții nu prea laudabile. Oare școala n'ar trebui să țină seamă și de aceste fapte și porniri care sunt hotărâtoare pentru viața elevului la un moment dat? Nu măsurile represive și nici îndoparea școlarului cu cunoștințe, ci dirijarea tendințelor — deci formarea caracterului — poate aduce ameliorări în aceste cazuri.

Revenind la caracter se poate spune că el formează o problemă de unitate, spiritualizare și socializare a tendințelor. Cu cât structura tendințelor cuiva este mai spiritualizată și mai socializată și prezintă o unitate armonică în dezvoltarea și activitatea ei, cu atât caracterul este mai avansat și mai trainic.

Dacă analizăm viața psihică a indivizilor, găsim că ea cuprinde următoarele tendințe mai de seamă: curiozitate, mânia, frică, tendința sexuală, amor-propriu, supunere, tendința socială sau gregară, de desgust, de strigăt de ajutor, de hrană, construcție, achiziție, de râs și combativitate. Acestea sunt de natură ereditară și din ele sau prin ele se dezvoltă toate tendințele câștigate în cursul vieții individuale. Rădăcina lor mai adâncă es-

te în însăși natura vieții, numită de unii **elan, vital, de alții voință de putere, libido, etc.** Această problemă depășește însă limitele cunoașterii științifice.

Tendențele au alte și alte grupări dela individ la individ. La unii indivizi predomină ereditar foamea, la alții tendința socială sau a afirmării proprii. Limbajul comun caracterizează pe indivizi după tendința predominantă în viața lor psihică. Astfel se pot distinge indivizi cu dispoziție timidă, umilă, ambițioasă, curioasă, distrată, sociabilă, achizitivă, irascibilă, — după tendința care iese pe planul întâi al configurației psihice.

De obicei aceste tendințe se găsesc la majoritatea indivizilor într'un oarecare echilibru. Uneori însă tendința cu cel mai mare grad de intensitate poate distruge armonia psihicului prin exces de exercitare făcând cu neputință controlul și stăpânirea. Prin aceasta apar indivizii care rămân toată viața pradă ambițiilor (mai mari sau mai mici), libertini predispuși plăcerilor epidermice, supuși lingușitori, gurmanzii nesățioși, etc.

Spre a preveni acțiunea de anarhizare a tendințelor, e nevoie de control și de dirijare metodică a acestora în vederea achizițiilor culturale și sociale. Cum pot fi controlate tendințele, care este calea prin care se poate înlătura efectul desintegrator al unei tendințe care prin intensitatea ei poate distruge echilibrul structurii psihice individuale? *Prin acțiune pozitiv-incurajantă față de tendințele slabe și negativ-descurajantă față de tendințele puternice aflătoare în individualitate.*¹⁾

Pentru a întreprinde această operație delicată trebuie să se țină seamă de specificul fiecărui individ și de împrejurările concrete în care i se dezvoltă viața. Normele generale trebuie să mănuiască cu multă prudență, deoarece iau alte și alte înfățișări, dela caz la caz.

¹⁾ Cf. în această privință remarcabila lucrare: *W. McDougall: Character and the Conduct of Life*. London. Methuen. 1928.

Premisa de bază ne silește să relevăm o obiecție care s'ar putea pune. Nu cumva acțiunea descurajantă este identică cu „refularea” freudiană, și în acest caz în loc să modelăm și să echilibrăm structura tendințelor creem „complexe emotive” care se găsesc la originea psihozelor după Freud? Răspunsul va fi dat de modul cum se face descurajarea tendințelor care este cu desăvârșire opus procesului refulării.

A). Acțiunea de *incurajare* este cu putință prin punerea indivizilor în situații care cer manifestarea tendinței slabe. Oricare situație care poate excita curiozitatea trebuie pusă în calea copilului, care posedă tendința curiozității într'un grad redus. La mânie de ex., să nu se uite nici o împrejurare care ar putea naște revolta și indignarea morală, lucruri atât de necesare în societate. Cu privire la tendința socială nu trebuie evitate niciodată situațiile în care individul ar putea constata prin proprie acțiune binefacerile societății și ale traiului în comun. Bine înțeles că în toate cazurile se va ține seamă de împrejurările în care se găsește individul. Nu vom face de ex. sociabil pe un copil de cl. IV primară prin expunerea sindicalismului modern.

B). Acțiunea de *descurajare* a tendințelor puternice care ar putea desechilibra și unilateraliza individualitatea este posibilă prin mai multe mijloace.

1. *Evitarea* oricărei situații care ar putea deslănțui tendința puternică. Fricosul trebuie ferit de situațiile care provoacă frica. Un copil fricos de ex., nu trebuie lăsat să doarmă singur sau să stea în anturajul celor ce i-ar provoca frica imaginativă ce-l poate urmări toată viața și îi poate crea o dispoziție superstițioasă.

2. *Desvoltarea* puterii de *stăpânire*, adică a celui factor psihic ce este în stare să stăvilească într'o oarecare măsură impulsurile prea puternice ale tendințelor. Stăpânirea (inhibiția) care variază în intensitate dela individ la in-

divid poate fi intensificată, iar copilul poate învăța să se stăpânească atunci când este copleșit de o impulsivitate prea puternică. Stăpânirea se poate desvolta prin intervenția voinței și inteligenței. Inteligența în mod indirect poate cu înaintarea în vârstă să prevadă urările satisfacerii unei tendințe, să disece cauzele și efectele slăbind prin aceasta atât intensitatea tendințelor cât și a plăcerilor visate.

3. Al treilea mijloc de descurajare este reprezentat de *ironizare*. Râsul — acest admirabil mijloc de disciplină socială — poate da rezultate multumitoare în educația tendințelor. Bine înțeles că el trebuie utilizat cu multă artă și tact pentru a nu crea susceptibilități în cel cărui a se aplică. Potrivit este ca ironizarea să aibă o formă indirectă de comedizare a situațiilor în care se manifestă tendința puternică a individului dat.

Am schițat separat procedeul de încurajare și descurajare însă trebuie să accentuăm faptul că în chiar momentul în care se descurajează o tendință e bine să se încurajeze alta.

Neavând intenția de a intra în amănunte, relevăm încă odată ideea că formarea caracterului este o problemă de educație și conducere armonică a dezvoltării tendințelor ereditare. În educația tendințelor frica trebuie pe cât posibil înălțurată. (Cu toate acestea poate

că în unele cazuri excepționale ea poate aduce oarecare ameliorări, însă numai frica determinată de imagina pedepsei fizice). Mijloacele de descurajare pot fi folosite total sau parțial în cazul aceleiași tendințe, după împrejurări. De ex., în privința tendinței sexuale — care printr-o dezvoltare desordonată poate da naștere la inversiuni și perversiuni sexuale, chiar libertinaj — descurajarea se poate face prin toate mijloacele de mai sus, însă cu deosebire prin intervenția inteligenței care semnalează urmările, riscurile și care poate da o privire de ansamblu a lucrurilor în care pornirea sexuală este redusă la simplitate ei valoare și care poate deschide ochii individului, arătându-i că a fost sclavul unei tendințe de dragul căreia și-a pierdut renumele, pregătirea profesională.

În concluzie, școala alături de dezvoltarea aptitudinilor prin exercițiu și cunoștințe, ar trebui să dea o atenție mai mare structurii tendințelor copiilor și mai ales ar trebui să lege cunoștințele de izvoarele de activitate, de tendințe. Cu alte cuvinte școala să fie un câmp de viață sau o reală pregătire pentru viața de mai târziu, în care tendințele copiilor se manifestă, pot fi cunoscute și îndreptate spre formarea de caractere stabile, trainice și armonice.

Dimitrie Todoranu.

Asist. Inst. de Psihologie Cluj.

EDUCAȚIA REGIONALISTĂ.

Se vântură ideea unei educații cât mai mult adaptată vieții regionale. Și aceasta din motive psiho-sociale bine precizate. Iată care ar fi fundamentarea acestei idei. Școala trebuie să cunoască baza sufletească a copilului pe care începe să clădească și să-și potrivească înunca acestei realități. Ori ea diferă după medii și situație geografică. Cercul cunoștințelor și deprinderilor copilului dela șes diferă de a celui dela munte, a celui dela

oraș diferă de a celui dela sat. Insași structura lor sufletească are nuanțe deosebitoare după regiune și mediu social. Toate aceste diferențieri operate de mediul ambiant, sunt începuturi pentru ceea ce trebuie să continue și să desăvârșească școala. Misiunea ei nu e să niveleze particularitățile, care sunt răsărite din nevoia de adaptare, ci să le ajute în dezvoltare pentru a crea o legătură organică între individ și societatea în care

trăiește pe de o parte, între individ și natura locală pe de altă parte. Di I. C. Petrescu în „Regionalismul educativ“ arată că prin cultivarea particularismelor regionale nu se tinde la dizolvarea spiritualității noastre etnice, ci dimpotrivă, la îmbogățirea ei în muante și aspecte. Orice organism situat pe o treaptă avansată a evoluției prezintă o complexitate de forme și funcțiuni. Și ființa unei națiuni este asemenea unui organism în evoluție.

Ne trebuie prin urmare o școală primară, care să fie o emanație a vieții locale, o instituție care să răsară din rosturile și nevoile satului, cu întregul specific al acestuia. Numai atunci va corespunde într'adevăr menirii sale, când își va căuta sufletul în mediul local și se va încadra în realitățile lui. Școala pentru orice timp și orice loc este un produs hibrid al vremurilor și ea trebuie înlocuită prin școala vie care se modelează după formele de viață, pe care le cultivă și le înalță spre perfecțiune.

Acest lucru trebuie accentuat cu atât mai mult, cu cât la noi a început să se observe o înstreinare față de tot ce e datină și tradiție. Portul românesc, obiceiurile de sărbători și diferite ocazii au început să dispară și astfel zi de zi rupem legătura cu trecutul, cu rădăcinile noastre naționale.

Se impune deci o revenire la fâgașul tradiției sănătoase și acest lucru nu școala buchiselilor aride îi va face, ci acea instituție școlară care se va alimenta din seva vieții social-culturale românești, viață ce înflorește cu bogate variante și aspecte locale.

Dar această școală ne dă nu numai legătura cu trecutul, ci și posibilitatea de afirmare și progres pentru viitor. Ea valorifică toate virtuțile neamului, toate posibilitățile de creație ale lui. În acest sens trebuie înțeleasă educația regionalistă și nu ca o socoteală mărunță de politică regională.

Această educație la noi ar mai avea

scopul de a lega și mai mult pe țaran de glia pe care o muncește și care este temelul vieții noastre. De fapt după război s'a constatat un exod al populației rurale spre oraș, creindu-se o pleoră de desrădăcinată, care formează masa de manevră a tuturor turburărilor. E rolul școlii deci să infiltreze dragostea față de locul natal și față de virtuțile vieții sătești în generația de mâine, pentru a echilibra o acțiune care ar putea crea mari complicații sociale.

Educația regionalistă însemnează în acelaș timp și activism pedagogic. Cerând ca școala să aibă contact strâns cu realitatea imediată, implicit ea cere punerea în funcțiune a tuturor forțelor psihofizice ale copilului și deci pregătirea lui pentru viață. Este pentru dezvoltarea spiritului practic în copil, cecace încă nu-i tot una cu utilitarismul pedagogic, atât de mult detestat de unii oameni ai școlii și ridicat la rangul de principiu conducător în educație de alții. Evident, spiritul practic este una dintre armele fundamentale ale succesului în viață și dacă e împreunat cu o serioasă educație morală, ca să nu incline spre utilitarism excesiv și egoism, este o calitate de seamă a personalităților creatoare.

Școlii noastre îi lipsește această notă a spiritului practic. Prea e teoretică și aci spune într'un anume sens didactică. Prea lucrează numai pentru cunoștințe și în cazurile mai bune pentru convingeri, neglijând deprinderile.

Educația regionalistă cere o programă analitică cât mai flexibilă, care să se mănădie după contingentele diverse ale vieții. Ea e contrarie programei care are caracter general pentru toată țara, căci această impunând aceleași cunoștințe pentru toți copiii țării, ignorează complexele sufletești variate după regiuni, dar care toate se integrează în sufletul bogat al neamului și neglijează deprinderile și alcătuirile sociale locale, pentru a impune aceeași rețetă a valorificării spirituale.

fără deosebire, numită cu emfază **cultură generală**.

De fapt nu se poate vorbi de **cultură generală** atunci când ai cunoștințe fragmentare cum diferite obiecte, iară să cunoști cum derivă un principiu din altul, fără să constăți întreaga cauzanitate a fenomenelor înlănțuitoare care alcătuiesc o știință și cum aceste fenomene se leagă și se integrează în ansamblul fenomenelor universale.

Programa școlarelor noastre deși e cu caracter general, totuși dă latitudine învățătorului să se abată dela ea, pentru unele adaptări locale ale învățământului. În realitate însă nefiind stabilit cum și în ce sens să se facă acele adaptări și neavând prin aceasta caracter obligatoriu, dispoziția de mai sus rămâne în cele mai multe cazuri literă moartă. Astfel copilul de Moț va învăța și mai departe cum se cultivă humbacul și sfecla de zahăr, fără să primească nici o inițiere în negoțul lemnului și în extragerea aurului din mînereu. Copilul *Țării Oașului* va ști cu cine și unde s'a luptat Vlad Tepeș și Ștefan Vodă, fără să primească lămuririle necesare asupra splendidului tradiționalism al Oașului în port, limbă și obiceiuri, tradiționalism ce evocă vremuri de mult uitate. Se vor face cunoștute și pe viitor în școli diferite fabricate literare, cu și fără sens moral, fără să se întrebuițeze în scop educativ materialul folcloric local și se vor cânta cântece din diferite repertorii fără să se cultive doinele și horele locale.

Iată de ce credem că în cadrul programei generale este necesar să se creeze programe analitice pe regiuni. Secțiile județene ale asociației învățătorilor și cercurile culturale elaborând aceste programe, ar avea prilejul nimerit să discute pe larg toate posibilitățile de aplicare ale învățământului regional.

Fără îndoială că alături de programa analitică și manualul școlar trebuie întocmit potrivit cu necesitățile de educație ale regiunii. Să-i fie oglinda întregii

sale vieții. Ne referim în special la cartea de citire, care tinde să devină manualul complet și unic al elevului de curs primar. Să conțină bogate și fidele descrieri asupra frumuseților naturale, asupra ocupației oamenilor, asupra obiceiurilor și portului lor. În felul acesta manualul școlar nu numai ar corespunde programei analitice, dar ar și complecta-o.

Și acum ajungem la cel mai de seamă factor al învățământului, acela care mai presus de manuale și programe școlare, este dătătorul de ton în educație, *la învățător*. Educație adaptată necesităților vieții regionale nu se poate face decât cu învățători bine pregătiți și cu dragoste pentru meseria lor. Pentru că nu e tot una să fii un simplu executant în cadre fixe a unui program înainte stabilit, a unor cunoștințe care nu au legături stringente cu realitatea fluctuantă, sau să fii observatorul de fiecare moment al acestei realități și chiar acordorul permanent al realităților sufletești cu cele fizice. În primul caz faci muncă de funcționar, în al doilea caz muncă de misionar, de apostol, în înalta accepțiune a cuvântului. În primul caz consideri funcția care o exerciți ca un mijloc de existență, în al doilea caz consideri existența ta ca un mijloc pentru promovarea unei idei în serviciul căreia te-ai dedicat.

Pentru aplicarea principiului educativ mai sus schițat, credem că e necesar ca învățătorii să fie anume pregătiți încă din școala normală. Aci ar începe normalistul să-și cunoască temeinic regiunea sub toate raporturile, infiltrându-i-se în suflet alături de naționalismul integral, dragostea pentru particularitățile regiunii, pentru întregul complex al vieții ei. Tot aci și-ar însuși metoda cea mai potrivită pentru activitatea sa școlară. Dl I. C. Petrescu arată în cartea citată a dsale, două metode utilizabile în educația regionalistă: Metoda centrelor de interes a lui Decroly și metoda monografică, dintre care preferă pe cea din urmă. De fapt numai o experiență cu a-

plicații practice numeroase, făcute aici la noi, ar putea consacra definitiv pe cea mai potrivită.

Școalele normale ar fi în felul acesta adevărate focare de regenerare național-culturală a regiunilor. Ar ține legătură permanentă cu toți învățătorii circumscripțiilor lor pe care i-ar crește într'un cult desăvârșit al naționalismului și în devotament pentru misiunea învățăto-rească. Ar fi adevăratele nuclee ale întregului învățământ primar. Fiecare învățător ar funcționa în circumscripția școlară pe care ar cunoaște-o temeinic și i-ar fi oprite sau cel puțin zăgăzuite transferările dintr'un colț al țării în ce-

lălalt, care turbură mersul învățământului prin lipsa de stabilitate și continuitate ce prezintă. Prin faptul că până acum s'a făcut o difuzare a elementelor din diferitele provincii, s'a făcut incontestabil și un bine, cimentându-se legăturile spirituale ale Națiunii, abia încheată politiceste.

E momentul însă să se creieze o stabilitate deplină în învățământ, pentru că numai așa se poate munci intensiv și cu rost și se poate păstra legătura organică ce trebuie să existe între școală și viață.

T. VAJDEA.

Inspector școlar.

O NOUĂ DIRECȚIE A ȘCOALEI PRIMARE DIN MARAMUREȘ

Școalei primare actuale i-am putea spune tot școală veche, întrucât nu ține pas cu timpul și nevoile prezente. Poate că din această cauză se tot vorbește de falimentul său, e urită chiar de populația rurală și poate cu drept cuvânt, însă nu din cauza învățătorilor. Numărul mare de analfabeți, chiar și dintre absolvenții buni ai școlii, după trecere de câțiva ani, tot acestei direcții greșite i-l atribuiesc.

E ceva mort în această școală, o compar chiar cu o floare foarte drăgălașe, dar artificială.

Mai ales în acest ținut al Maramureșului, legendar prin atâtea frumuseți și atât de sărăcie, școala poporală nu-i nici pe departe folositoare cu adevărat ținutului și băștinașilor.

Timp de zece luni de când am venit în acest județ, am căutat să aflu ce direcție s'ar putea da școlii din acest ținut, pentru a o face cu adevărat folositoare, pentru a contribui la îmbunătățirea situației materiale și morale atât de decăzută, a bietului țaran din acest ținut muntos, unde ceeace se produce, nu ajunge decât pentru 2—3 luni.

Dacă școala trebuie să pregătească pe

elevi pentru viață, când îi dă vieții nu-i de-ajuns să fie numai buni cititori și scriitori, ci acestea să fie ca o coroană a adevăratei îndrumări, care să schimbe până și mentalitatea în ce privește munca, a părinților.

Ținând seama de principiul fundamental că, învățământul primar trebuie să fie aplicat la nevoile locale, totodată cunoscând și situația specială a Maramureșului, am putea găsi drumul salvator pe care să fie îndrumată această școală.

Având în vedere așezarea geografică a Maramureșului muntos, unde țaranul nu se poate ocupa cu agricultura, toată ocupația populației trebuie îndreptată spre pomicultură și apicultură, care ar da roade admirabile aici și ar aduce și un aport însemnat în economia țării. Totodată ar trebui să se ocupe intens și de creșterea vitelor, în special vaci, care aici sunt dintr'o rasă renumită. Nici lemnăria nu trebuie neglijată. E drept că pe acest țărâm se lucrează în Maramureș, dar aceste două ocupații nu sunt sistemizate, sunt lăsate la bunul plac al indivizilor. Nu mă leg de aceste două penultime puncte, chestiunea lor rezervând-o pentru viitor.

Mă mărginesc a studia în linii generale cele dintâi două ramuri, cărora școala primară ar trebui să le dea suflet, și anume:

1. Fiecare școală din județ, are cel puțin un petec mic de grădină. Pe lângă cunoștințele de cultură generală ce le va primi elevul între zidurile școlii, învățătorul ar trebui să dea o deosebită importanță pomiculturii și apiculturii. Fiecare elev, începând din clasa a III-a, își va avea stratul său în grădină, unde sub supravegherea învățătorului va planta și îngriji, cu mâna lui proprie, puieții pe cari îi va altoi cu soiurile cele mai bune și-i va îngriji până vor fi mari și buni pentru a fi sădiți definitiv.

Intreg produsul acestui strat va fi proprietatea elevului. Sub supravegherea învățătorului, deodată cu terminarea școlii, acești altoi vor fi transportați și așezați în grădina părinților elevilor.

2. Fiecare școală va fi înzestrată din partea comitetului școlar rural ori județean, odată pentru totdeauna, cu unul sau doi stupi. Din aceste două familii, învățătorul activ, în 3, cel mult 4 ani, va putea ajunge la o stupărie de cel puțin 20 de familii-stupi. Odată ajuns la acest număr de stupi, își va îngheba coșnițe raționale, făcute chiar de elevi, sau procurate la un atelier școlar din județ. Astfel elevul ar putea fi îndrumat în indeletnicirea stupăriei moderne.

Din această stupărie, fiecare elev va primi cu ocazia terminării școlii un stup, pe care, tot sub supravegherea învățătorului, îl va duce și așeza la casa părintească.

3. Pe lângă aceste două lucrări, învățătorul va înființa la școală sa și o cooperativă școlară, unde elevii se vor iniția în ale cooperăției. Pe această cale i s'ar desvolta elevului maramureșan și spiritul comercial, atât de necesar lui, în acest ținut unde toți comercianții sunt de alt neam.

Acest elev, proprietar a cel puțin 10 altoi, un stup și cu cunoștințe de coopera-

ție, va fi ținut sub influența educativă a școlii, până la vârsta când puterea lui de judecată se va întări și până când bunele deprinderi se vor forma definitiv.

Dacă am avea o astfel de școală în Maramureș, pe lângă foloasele practice de mai sus, am obține și două mari rezultate. Anume:

1. Se aplică învățământul la nevoile locale și astfel acest principiu nu ar fi scris numai pe hârtie.

2. Elevi și părinți vor îndrăgi școala.

a) Elevul știind că are stratul lui în grădina școlară, va veni cu plăcere la școală, pentru a se întrece cu colegul său în îngrijirea și curățirea pomilor, fapt deja constatat. Aceasta cu atât mai mult, cu cât va ști că întreg produsul stratului este proprietatea sa. La fel cu stupăria. Bucuria lui va fi foarte mare când își va câștiga roiul, știind că acesta este răsplata muncii sale.

b) Acest procedeu va atrage și părinții către școală. Văzând în realitate produsul muncii copiilor lor, îi vor trimite regulat la școală.

Cu aceasta s'ar deslega și problema obligativității învățământului și nu ar mai fi nevoie de arcan, ca în multe cazuri de actualitate.

Tot ceea ce am spus mai sus, bine înțeles nu-i decât un schelet, care trebuie complectat și îmbrăcat cu haina cea adevărată a muncii desinteresate, izvorită din sufletul învățătorului, căci orice s'ar spune, tot învățătorul este singurul și adevăratul propagator al culturii la țară. Cu cât acest stâlp al propagandei culturale va fi mai bine întărit, cu cât această lumină va fi întreținută ca să stea veșnic aprinsă, cu atât cultura și existența poporului va fi mai asigurată, iar neamul tare și mândru va dăinui pe locurile milenare; cu cât învățătorul va fi mai umilit, cu atât mai mult va suferi acest iubit neam.

Zadarnic se deplasează din oraș la diferite ocazii, câțiva intelectuali, cari țin conferințe țăranilor, mai mult pentru re-

clama individuală și pentru paradă. Toate acestea lasă pe țăran cu sufletul tot atât de gol și tot atât de dezorientat ca și mai înainte.

A sosit vremea ca nevoile ce ne pasc să le înfățurăm prin măsuri eficiente.

Traiu e atât de greu, vieța e atât de complexă în acest secol, că orice povor care va sta cu mâinile încrucșate, secolii ce vor urma îl vor afla în urmă și cu timpul va fi șters de pe hartă. Nu! Această nu trebuie să i se întâmple neamului nostru.

Trebuie să ne trezim odată! Ceeace am

putea face pentru salvarea lui nu este o imposibilitate. Bat atâtea vânturi și atât de ucigătoare! Dacă stăm pasivi, facem o crimă! Bată aceste vânturi ori cât însă, dacă aici vor găsi un țăran bine întărit, mulțumit și luminat, zadarnic vor bate!

La muncă deci prin școală! Trebuie să fim stânca de granit, ce infruntă valurile spumegânde!

Sighet.

V. CHINTOANU,
s. rev. școlar.

DIN VIAȚA PEDAGOGULUI DECROLY.

S'a împlinit o lună de când educatorul și profesorul erudit Doctorul Ovide Decroly dela Universitatea din Bruxelles a murit. Vuietul de jale care anunța dispariția celui mai fecund maestru al pedagogiei speciale, cel care a dat o bază psihologică educației nouă a copilăriei, a ajuns și la noi în țară, umplându-ne de desamăgire.

Sanctuara urnă care acum o lună duce doar resturile pământești ale lui Decroly, dela Paris spre Uccle, cartierul din mijlocul naturii vii din apropierea imediată a Bruxellului, a făcut ca nenumăratele societăți științifice belgiene, a căror viu animator a fost El, să anunțe pe întreg globul, dela Bogotta din Columbia Americii latine unde dispărutul a fost organizatorul personal al școlilor speciale (invitatul guvernului respectiv) la Teheran și Madrid, unde avea pe foștii săi elevi, și până la Varșovia și Cluj, unde alți elevi de-ai săi au primit cu înfrigurare vestea stingerii maestrului lor iubit de pe arena războiului cultural.

Dispariția lui, în conștiința noastră cari l-am cunoscut mai de aproape, nu a intrat încă în fâgașul adânc al resemnării și de aceea căutăm ca prin puține cuvinte să mai amintim lumii educato-

rilor și pedagogilor români, câte ceva despre El.

Abia intrase în primul an care încorona a șasea decadă (născut la 1871) și abia scăpase de ultimele congrese internaționale de educație, unde cu cinste reprezentantului român (d. Ghidionescu) care îi era vechiu și bun prieten, și reîntors în țară a căzut victimă coasei nemiloase care nu iartă pe nimeni. Universitatea din Bruxelles, Institutul superior de Pedagogie Buls-Tempels, societatea de Pedotehnie, Clinica școlară din Rue des Eperoiner, secția de Ortographonomie și laboratoarele de pedagogie de pe lângă numeroase școale primare, în care puteai vedea toată colecția testelor de inteligență în plină și fertilă activitate, precum și alte instituții ca Hauts Études și altele, au pierdut pe vrednicul și neobositul lor fruntaș. S'a dus Inspectorul general care în plină vizită oficială pe la dascăli din subordine, căuta să le împrumute câte ceva nou din vasta sa activitate. El era iubit de toți pentru darul lui de a trata blând și cu cel din urmă slujbaș al educației și al școlii, pentru că el era unul din cei mai credincioși slujitori ai răbdării în educație.

Le Docteur Decroly (cum i se zicea în

Belgia) a murit, însă opera pe care a întreprins-o el va continua să lumineze **cărările fiecărui educator modern**, pentru că principiile decrolyene au la bază experiența lungă a primului printre cei mai eminenti pioneri ai educației și a celui mai ardent cercetător al ascunzăturilor sufletului copilului. Pedagogia mondială a suferit o pierdere ireparabilă prin stingerea celui mai curajos soldat și slujitor al său. Amicii profesorului Decroly erau în preajma editării unei cărți omagiale de aniversare sexagenară a maestrului venerat și nu mai puțin de 20 de națiuni reprezentate prin cei mai de seamă psihologi și pedagogi, au trimis articolele lor omagiale pline de afecțiune față de Maestrul care, înainte de a putea primi dovada de recunoștință a pedagogiei universale, a închis ochii pe **veci**. Cartea omagială însă va apare — suntem asigurați — și suntem mândri că ea va cuprinde și cuvântul României reprezentat prin verbul dlui prof. Ghidionescu care printre altele a remarcat roadele îmbucurătoare ale principiilor decrolyene în învățământul special al surdo-muștilor din Cluj. Metoda ideo-vizuală a lui Decroly a pătruns deja în toate țările civilizate ale continentului, chiar în India și Japonia și mai ales în America și Statele Unite, unde Sir John D. Rockefeller trimitea Universității din Chicago drept cadou de Crăciun în fiecare 24 Decembrie, cecul de 1 milion dolari, iar Steyfort donează 20 milioane dolari pentru a zidi singur o Universitate. Acolo în țara dolarilor, savantul Decroly și-a eternizat numele, organizând personal învățământul special după ingenioasele lui concepții realiste. Necunoscând repaosul și odihna, Decroly în fuga după adevăr a neglijat prietenii și rudeniile, a neglijat chiar sănătatea sa, atras fiind de vraja misterioasă a veșnicilor experiențe din domeniul psihofiziologiei infantile. Dumitneca, ziua în care era eliberat de cursurile multiple de pe la Institutele superioare și era liber de inspecții continui.

atunci în loc să se odihnească, avea pasiunea de a răstălmăci împreună cu subsemnatul ultima carte apărută în literatura pedagogică românească, zicând că **limba română este cea mai logică expresiune a principiului fonetic al limbilor**. Aceasta cu atât mai mult că Decroly cunoștea și limba spaniolă.

Casa lui Decroly dela Vossegatt alături de care avea și școala pentru copii anormali, despre care vom vorbi în viitor, era un adevărat loc de pelerinaj, unde într-o zi ne-am întâlnit 6 naționalități diferite, venite pentru a se adăpa la izvorul principiilor și metodelor decrolyene.

Neobositul pedagog, terminând câte un curs la Universitate, nu căuta că vâzduhul se cutremura de fulgere și ploi și ne-așteptându-și limuzina la scară, prindea primul tramway și alături de studenți alerga la alt curs de pedagogie, unde îl așteptau o altă categorie de auditori de colorit tot internațional.

O dovadă că Maestrul Decroly era admirat în lumea internațională este și faptul petrecut la Congresul din August a. c. dela Nisa, unde prezidentul Langevin a propus celor 1500 de congresiști reprezentanți a 53 națiuni trimiterea unei telegrame de vie simpatie Doctorului Decroly.

Va fi însă imposibil să schițăm într-un articol vasta operă științifică a lui Decroly. El a fost apostolul „școlii pentru viață, prin viață”, după cum a spus-o și D. F. Dubois.

Sampion al metodei „centrelor de interese” bazată pe necesitățile fiziologice ale copilului, Decroly prin această metodă căuta să deștepte interesul și curiozitatea copilului spre cunoașterea cutărui sau cutărui lucru ori fenomen vital, stimulând facultățile de efort ale lui, supunându-le zi de zi la un mic și chiar neînsemnat (în aparență) exercițiu, încurajând inițiativele personale ale copilului și întărindu-i astfel voința. Metoda belgiană de demutizare Decroly—Herlin cu principiul labio-lecturii este cunoscută

în lumea întreagă. Jocurile educative pentru calcul la copiii mici introduse de Decroly, au renovat noua educație a celor mici.

Decroly inspirându-se de asemănarea ce există între copil și primitiv, a studiat etapele succesive pe care le urmează copilul încă dela naștere și a fixat normele de apreciere între manifestările instinctive ale copilului normal și anormal. Studiile și experiențele de acest fel puse în film au stârnit curiozitatea și admirația lumii științifice dela Bruxelles și mai ales dela Societatea belgiană de Neuro-psihiatrie, unde Decroly a prezentat raportul său de sus însoțit de demonstrații cu filme cinematografice foarte instructive.

Decroly ca autor a o mulțime de publicații și lucrări asupra testelor mentale și asupra examenului afectiv al copilului, asupra limbajului și diferitelor sale manifestări, a reușit să dea o nouă direcție în educația copilului formând o adevărată etapă în istoria pedagogiei

după cum a spus marele pedagog elvețian Adolphe Ferrière, că istoria pedagogiei va distinge de azi înainte două mari epoci, una „înainte” și alta „după” Decroly.

Apoi dl prof. Tobie Jonckheere (autorul valoroaselor tratate de pedagogie) la cursul de Istoria pedagogiei contemporane, curs ținut acum 2 ani la Universitatea din Bruxelles, zicea: „In chestiunile de pedagogie și psihopedagogie mai ales infantilă, Decroly este cel mai de seamă reprezentant”. Vedem deci aprecieri venite nu numai din partea unui admirator al dispărutului Maestru, ci din partea specialiștilor înalți, chemați să pună în locul convenit în istoria obiectivă și neperitoare pe acei cari prin munca și devotamentul lor sfânt au neglijat propria lor sănătate pe câmpul războiului culturii universale și pentru propășirea și ameliorarea binelui universal.

F. CĂPRARU
Prof. Cluj.

GRĂDINA ȘCOLARĂ.

Prin noua ei organizare școala noastră primară, prelungindu-și anii de studiu, și-a fixat, pentru elevii ultimelor clase, ca scop principal, introducerea elevilor în tainele mai adânci ale ocupației părinților. Și cum majoritatea locuitorilor dela țară sunt agricultori, se înțelege dela sine, că învățătorul va trebui să inițieze pe copil în rosturile gospodăriei agricole. În acest scop, trebuie mai întâiu de toate, să organizeze grădina școlară. Pe lângă rolul educativ, grădina școlară trebuie să aibă un rol de inițiere a elevului în tainele agriculturii sistematice. Sistemul de muncă al agriculturii dela sate e tot cel arhaic. Țăranul nostru pune multă osteneală, dar pro-

fitul său adeseori nu compensează munca.

Vitele sunt prost îngrijite, iar pământul e lucrat slab și nesistematic. Învățătorul prin exemplul și îndemnul său, trebuie să-l aducă la calea adevărului. Dacă vrei să mântui un popor de păcate — zice undeva Simion Mehedinți — mai ales într'o țară de plugărie, cel dintâiu pas e să-l deprinzi a crește cum se cade vitele dimprejurul casei, și tot ce are în grădină: legume, flori, pomi.

Cine s'a deprins a uda la timp un copăcel, acela se va depinde cu grija și rânduiala; cine s'a deprins a plivi un strat, acela va învăța răbdarea și luarea aminte; cine s'a obișnuit a curăți la vreme pomii de omizi, acela se

va obișnui cu prevederea și curățenia. Grădina școlară e un admirabil mijloc de a deprinde pe copii cu aceste virtuți economice. În ea vom face două feluri de culturi: demonstrative și comparative. Plugarul de mâne, trebuie neapărat inițiat în cele câteva adevăruri pe care se sprijină toată știința agriculturii. Programa școlară prevede culturi demonstrative care se referă la condițiunile necesare creșterii plantelor (puterea de încoltire și calitatea semințelor, foloasele arăturii adânci, ale mușuroitului, ale plivitudinii, prășitului și ale îngrășămintelor). Pentru a demonstra care este deosebirea între culturile vechi, obișnuite țăranelui și cele sistematice, se vor face culturi comparative. Deci, mai întâiu grădina școlară, va fi împărțită în 2 table: una pentru culturile demonstrative și alta pentru culturile comparative.

Dacă se observă că sătenii nu pun preț pe calitatea semințelor, arătura adâncă, mușuroit, etc., trebuie să se facă pe o mică parcelă de pământ, culturi cu semințe neselecționate, semănate în pământ neîngrășat, nesăpat adânc, nemușuroit, alături de o altă parcelă, semănată cu acelaș fel de semințe, dar selecționate, în pământ arat adânc, prășit, îngrășat și mușuroit.

Aici se va vedea cu ușurință deosebirea.

Rezultatele vor fi depărtate ca cerul de pământ. Pe două mici parcele, putem învedera o mulțime de adevăruri ale agriculturii: 1. îngrijirea la alegerea seminței, 2. necesitatea îngrășămintelor, 3. adâncimea arăturii și

4. necesitatea prășitului, mușuroitului etc. Aceste culturi comparative, pot varia dela localitate la localitate și după practicile pe care vom să le înlocuim cu altele superioare.

O jumătate hectar de pământ, după prevederile planului oficial întocmit de minister, trebuie împărțit în 4 parcele egale.

1. Parcela A servește le replantarea podgoriilor țării cu viță americană. (În Maramureș, această parcelă poate fi cultivată cu altceva: plante textile bunăoară).

2. Parcela B cuprinde: răsadnița, școala de semănat semințe de pomi, școala provizorie, școala de altoit și plante de nutreț.

3. Parcela C e destinată ca livadă de pomi roditori.

4. Parcela D cuprinde grădina de zarzavaturi.

Toate aceste 4 parcele vor avea apoi mai multe subîmpărțiri. Pe marginea grădinei se vor planta duzi și între ei gard viu. Iar pe marginea parcelelor se va semăna floarea soarelui, care va da grădinii o înfățișare frumoasă. Acestui plan tip, care după umila mea părere e foarte bun, i se pot aduce modificări dela regiune la regiune. Așa de pildă, la noi, duzii pot fi înlocuiți cu salcâmi.

Elevii vor fi colaboratorii învățătorului. Fiecare va avea sub îngrijire câte un strat.

Dacă școala nu are decât vreo câțiva m², atunci va face o grădiniță de zarzavaturi.

Ideal ar fi, ca în fiecare grădină școlară să se afle o stupină.

I. BERINDE,

înv. Strâmtura-Maramureș.

CALEIDOSCOPUL

N'ați făcut niciodată bucurie unui copil? N'ați simțit niciodată acea căldură ce-ți pătrunde până 'n vârful degetelor privind doi ochișori nerăbdători, două mânuțe ce se întind după o jucărie, după un obiect pe care atunci i-l arătați pentru prima oară? Nu cunoașteți această senzație? Încă nu cunoașteți fericirea adevărată!

Și ce mare plăcere au copiii pentru lucrurile colorate. Par'că te 'ngrași privindu-i câtă bucurie le face câte-o hârtiuță, un bețișor, un ciob de sticlă. Le plac culorile vii nespuse de mult și au predilecție pentru unele din ele. Un copil avea un ciob de sticlă albastru. Inchidea un ochiu, iar la celălalt așeza ciobul și când vedea toate din jurul lui albastre, i se îmbujorau obrajii de fericire și chiuia ca la nuntă. Nu l-ar fi dat pentru nimic în lume!..

În școlile primare cioburile sau hârtiile colorate ajung câteodată o adevărată modă. Copiii se întrec care să aducă de acasă ceva mai frumos și să le arate la ceilalți. În legătură cu aceasta cunosc o istorioară care m'a impresionat adânc. De mult, locuiam într'un sătășor înconjurat de dealuri și care-mi păstrează acolo multe și dragi amintiri. Mă plimbam adesea de-alungul satului și-mi făcea plăcere nespuse să privesc oamenii aceia tăcuți, învățați cu greul și cu necazul. Îmi plăcea mai ales să trec pe dinaintea școlii. Și mai ales în timpul recreației. Era acolo o domnișoară care în felul cum se apleca spre copilașii cari năvăleau mai, mai s'o dea jos, în felul cum știa ca la un singur semn copilașii aceia să alerge, să se oprească sau să se adune în jurul ei ca un stol de păsărele, în toate, toate mișcările ei din mijlocul micuților făurea înconștient tablouri neasemuit de frumoase. Am căutat s'o cunosc și să mă împrietenesc cu ea. Mi-a fost ușor. Totdeauna bine dispusă și c'o nesfârșită dragoste pentru mîntăile ei școlari, o ascultam cu toată plăcerea ori de câte-

ori îmi povestea câte ceva. Într'o zi îmi arătă o cutie rotundă, cilindrică pe care o scoase din dulap.

— „Știi ce-i asta?” — îmi zise ea întinzându-mi-o. Drept să spun, după aspectul exterior n'am ghicit ce putea să fie, dar îndată văzui că-i un caleidoscop cusut cu ață și lipit cu cocă.

— „Știu ce este! Cine ți l-a dat?” — întrebai eu.

— „E interesant, nu? — zise ea zâmbind. Eu l-am făcut și iată cum:

— „Într'o recreație am observat cum copiii se furișau de privirea mea și-și arătau câte-un pumn de cioburi de sticlă colorată. Îmi atraseră atenția și-mi dădură o idee. În Școala Normală am învățat să facem caleidoscop. Ia să vedem, n'am uitat? Am căutat prin dulapurile școlii pân'am găsit o bucată de carton. Mi-am tăiat o bucată dreptunghiulară și am cusut-o cu ață tormând un cilindru. Cam în felul acest
(-----) La unul din capete am pus o margine așa ● tot din carton și tot cusută cu ață cu multă răbdare și băgare (de seamă. La celălalt capăt am făcut un capac tot din carton, ca pentru orice cutie rotundă și c'o gaură la mijloc.

Încecai capacul la cilindru. Se potrivea de minune. Scheletul e gata. Acum mășinaria din 'năuntrul. Am luat niște cioburi dela o ferestră spartă și am rugat pe un lemnar care avea diamant să-mi taie două bucăți rotunde de mărimea unor cartonase pe care le tăiasem eu de model și trei bucăți dreptunghiulare:

○ ○ | | | Bucățile dreptunghiulare le-am uns cu vopsea neagră ca să dea impresia unor oglinzi, iar pe una din cele două rotunde am frecat-o cu lumânare de ceară ca să fie mată. Toate gata. Am cerut dela copii bucățele de sticlă colorată. Se 'ntreceau care să-mi dea și sburdau de fericire văzându-mă că-mi arde și mie de joacă cu cioburi. Am așezat mai întâi bucata de sticlă rotundă, mată, în capătul cilindru-

lui care avea margine ○● Bine-înțeles pe dinăuntru. După aceea am introdus cioburile și apoi cealaltă bucată de sticlă rotundă. Acum, cu precauțiune, am așezat cele trei dreptunghiuri cu vopsea spre carton și în formă de triunghi echilateral. Astfel oglinzile sunt înclinate, principiul caleidoscopului. ○ În urmă, am pus capacul, am închis un ochi și cu celălalt am privit. Lucru minunat din lucru de nimic. Nici nu m'asteptam la un rezultat așa de frumos. Timp de o oră, fiecare copil a pus mâna tremurând de emoție, de fericire, pe „ochian“ și rostogolind cilindru cu infrigurare privea cu nesățiu figurile mișcătoare. Niciodată n'a fost mai mare liniște în clasă. Niciodată n'au fost copiii mai buni și mai fericiți.

După ce se uită cel din urmă elev, iau caleidoscopul să-l așez în dulap, când unul din fund se ridică în picioare: „Domnișoară, mă rog, eu am tăiat lemne la un om și mi-a dat 10 lei. Sunt la mama, mi-i păstrează să mai strâng și să-mi cumpăr pălărie. Eu îi aduc mâine la școală și vi-i dau dvs., să-mi dați mie ochianu“...

Domnișoara se uită la fereastră. Părea curioasă să știe ce vreme-i afară. Știu însă bine că n'a văzut nimic... Apoi se întoarce și continuă pe un ton mai jos:

„Poți să-ți închipui ce mult m'a mișcat

aceste vorbe. Parcă dintr'odată toată clasa rămăsese goală, în întuneric. Un singur copil, în fund, sta în picioare, cu ochii țintă la mine, cu inimioara bătând. Așteaptă. Are 10 lei. Vrea să cumpere caleidoscopul. M'am apropiat de el. Nu-mi aduc aminte cu ce vorbe mi-am arătat părerea de rău că n'am atâtea „ochiane“ să le dau la toți câte unul. I-am zis să-și păstreze banii pentru pălărie și când voi avea vreme le voi arăta să-și facă singuri.

A doua zi — nu m'asteptam — fiecare se întrecea să-mi arate cartoane, sticle, capace și-mi cereau mereu părerea dacă „sunt bune“. Ne-am pus pe lucru și-am tot fabricat. S'au dus acasă fericiți. Mai târziu am auzit că fetele din sat copiau modele pentru cămăși și pentru covoare din ochiane pe cari au învățat copiii să le facă la școală, și pe cari, unii copii îndemânatici le făceau așa de bine, așa de perfecte și de frumoase, încât mă minunam eu singură. Vrei să ți-l arăt și pe copilul acela“... și fără să aștepte răspunsul meu, d-ra se dădu doi pași puțin mai îndărăt și zâmbind cu aceeași bunătate, aceeași blândețe în glas de totdeauna o auzii zicând: „Ia să-mi spue unul, frumos, poezia care am avut-o de învățat pentru astăzi! Mîhnea Gheorghel!“

A. Z.

REGATUL MEU

— Spicului —

Am citit cu nesăț, extrem de interesantă conferință pedagogică a dlui Georges Duhamel, cunoscutul scriitor francez actual. Toate chestiunile pedagogiei moderne, ca: Școala în aer liber, Individualizarea învățămîntu-

lui, Democratizarea, Selecționarea școlariilor, Educația cetățenească, Pregătirea educatorilor, etc., sunt expuse în mod interesant și foarte original de către marele maestru al condeiului.

D-sa începe cu câteva considerații cu privire la birocrațismul modern și la recrutarea oamenilor politici.

— Pentru orice meserie, chiar și pentru aceea de vizitiu, îți trebuie o

* Conferință ținută de Mrs. Georges Duhamel și publicată în rev. Conferența No. 19 din 20 Sept. 1931.

prealabilă pregătire și deci un act doveditor. Rămân doar două cariere sociale pentru care nu se cere nici o pregătire: aceea de scriitor și de om politic. Dacă cineva are ambiția să devie conducător de stat, o poate face căci nu i se cere nici o diplomă. Tot la fel nu este oprit nimeni de a scrie. În ce privește stărpirea acestei nemai-pomenite toleranțe, am propus deja să se ceară oamenilor politici un sta-giu în muzica de ansamblu ca să-și desvolte spiritul de abținere, de supunere, să nu spuie decât ceea ce știu și ce pot, să rabde până le vine rândul, virtuți absolut necesare legislatorilor. Sau, n'ar fi mai bine să admitem în fruntea popoarelor oameni cari manifestă aptitudini pentru buna cârmuire a regatului privat, familia?

Comparația este naturală și cuprinde toate imaginile. Părinții sunt suveranii, purtând în același timp și răspunderea diferitelor portofolii. Deci, o familie este statul redus la elementele sale esențiale, cu deosebire că în rolurile, complectate de copii, nu putem face ce vrem, ci numai ceea ce putem. Putem deci constitui un stat în miniatură numai cu o familie care are cel puțin 3 copii între cinci și treisprezece ani. Și pentruca experiența să dea generalități, pentru complectare, ne putem servi de copiii servitorilor sau ai vecinilor. Este suficient un număr de douăzeci de copii. După filosoful dela Geneva, copilul se naște bun și numai societatea în care trăiește îl strică. Vom face dar așa fel ca să le garantăm subiectelor noastre cea mai mare libertate.

Pe un câmp mare, care începe dela umbra pădurii unde cântă păsărelele până la alea de arbuști înfloriți, mărginit de un șir de plopî a căror umbră și muzică ne chiamă, vom face terenul de experiență.

Cabinetul de lucru al regelui e situat pe partea cea mai ridicată a te-

renului. El trebuie să fie între ei, amicul lor...

Ministrul de agricultură va pune oamenii la lucru și va face un număr de gropi. (Omul este încă animal sălbatec, dar blând). Regele va decreta că gropile sunt case. Ideea este primitivă, dar evoluează. Toate la un loc vor forma subteranul" și mai apoi „orașul subteran". (Se observă ortografia acestui cuvânt: se scrie Souteraneville, cu un singur r).

Cu încetul se simte nevoia unui șef care se va diferenția dela sine; căci suveranii intervin numai din când în când cu experiența lor. Vor observa însă discret și cu mare atenție. Urmează diviziunea muncii. Vor fi unii care pot face totul, iar alții aproape nimic și totdeauna vom găsi de acei cari nu vor să se obosească. Iată deci că, în lumea micilor se vor distinge lucrători, zidari, fierari, precupeți, iar de altă parte de acei cari fac planuri și vor să le execute cu mâinile în buzunar. De aci dificultăți și nemulțumiri. Un mare consiliu republican al „Orașului subteran" va trebui să tacă legi și să le adune într'un cod. Deci se ivesc magistrați, judecatori, judecăți, pledoarii și condamnări. Apare poliția. Contravenienții își ispășesc pedeapsa. Dar nici virtuțile nu vor rămâne nerecompensate: deci ranguri, distincții și monedă. Vor apare bani „subterani" care vor avea cursul francului francez afișat în centrul orașului, zilnic. Apar bănci, iar speculatoarii își vor scoate nasul. Orașul înfloreste, se civilizează. El posedă acum șosea națională, drumuri vicinale și un serviciu de cartografie. Dar conducătorul lor doarne pe laurii puterii, în timp ce în umbră se urzește un partid revoluționar. În zori de zi trompete, tobe vor scula orașul. Disperare! Conducătorul lor va arăta doleanțele regelui. Regele va aviza asupra puterii. De aci partide politice.

Nu departe, sub un arbore se va forma burghezia. De acum vor fi posibile alianțe, coalitii, blocuri și chiar rășboaiele. Vor fi amatori de evenimente istorice, de comploturi, etc. Dar actele principale trebuie să rămână scrise. Iată deci necesitatea unui jurnal. Fiecare cetățean îl va abona și-l va plăti în „franci subterani“. Civilizația ajunge apogeul. Ce fac suveranii, căci micuții au și uitat de părinți. Regina creiază posturi de ajutoare medicale. Ei vor mai observa amănunțit toate manifestările lor și vor vedea cu drag dela primele cuvinte manifestându-se caracterul fiecăruia.

Ordinile și dispozițiile pot fi adesea foarte variate. Un șef trebuie să fie, pentru că sunt supuși. Dar aceasta dă naștere la intrigă. Un lucrător va zice: „Și eu aș putea fi șef“.

În toate acestea nu este decât o evoluție naturală.

Vor apărea în curând logicieni care vor ști perfect să judece lucrurile, filologi care vor observa construcția limbii, vor face complotări și revizui. Apoi poetul care se plimbă singuratec pe alee și meditează: „Poate că aurul nu este decât o aramă mai fină și diamantul un fel de sticlă“. El nu vede realitatea, ci trei patru, imaginare. El poate în sufragerie să facă în jurul mesei cel mai frumos voiaj, din ghetarii poplului până în pădurile tropicale. Astfel se vor ivi în fiecare zi și alți specialiști, căci viața și realitatea nu este atât de simplă.

Dar iată într-o zi, suveranii vor fi vizitați de pedagogi specialiști cari vin să-și vândă invențiile, căci aproape toți pedagogii iluștri n'au avut copii pe cari să-i studieze. Ei vor începe să înșire toate sistemele pedagogice de până acum și vor vorbi atât, că nimic nu-i va putea opri. Dar pedagogul pe care vreau să-l zugrăvesc aci, nu este un funcționar, ci un apostol. El este adesea un tânăr și câte odată înălbit în entuziasmul său

copilul ca un fapt și începe cu acest fapt.

Metoda care va aplica-o nu este aceea ce se poate exprima în formule algebrice, în curbe grafice, care a făcut minuni în Statele-Unite, Patagonia și Kamciatka, căci ochiul nu este creat pentru oculiști, nici fosta de plăcerea inginerilor, deci nici copiii nu sunt puși în lume uniform, pentru triumful și aplicarea unei metode absolute. Suveranii mei nu sunt specialiști, ci amatori. Ei n'au citit și n'au consultat profesioniști, deci metoda lor se rezumă astfel: *fără metodă*. Negarea și absența metodei este și ea o metodă. Educația nu este pentru educatori, ci pentru copii și nici copiii pentru educatori. Copilul este totdeauna nou, variat. El depășește în toate sensurile metoda. Se compară cu patul de tortură, pentru care pacientul este prea mare sau prea mic, totdeauna. Rousseau care tulbură și acum creeri pedagogilor deși a exagerat, a fost totuși pe drumul adevărat. Toate întreprinderile educative să înceapă cu observarea și contemplarea copiilor. Cele mai bune observații să se facă pentru copii și în raport cu copilul, nu cu vreo metodă generală. Se știe că alegerea este secretul artei și secretul principiului de viață. Suveranii aleg și orânduiesc cu concursul copiilor. Legile lor devin individuale, căci știm că o lege este flexibilă în raport cu grupurile mici, iar în raport cu mărirea grupurilor ea devine crudă și inflexibilă. Statele mici sunt cele mai bine administrate. Toate operele oamenilor, care nu sunt în concordanță cu scara de dezvoltare a omenirii se prăbușesc în dezordine.

În regatul meu, individualismul triumfă. Se poate face o lege pentru fiecare individ. Eu nu spun de aceasta libertinaj, ci libertate, dar sub condiție, căci legea individuală nu însemnează lipsa legii și a regulii. Suveranii

vor aplica pe cât posibil la fiecare subiect principiile adecvate naturii lor. Iar cei care înțeleg o altfel de libertate, vor pregăti pe copii pentru o viață ce nu există.

De obicei, părinții consideră că în fiecare copil este un geniu tânăr. Geniile însă sunt rari, ele nu cunosc obstacole. Dar subteranii nu vor ajunge genii, ci vor căuta să-și desvolte pe lângă celelalte și o memorie flexibilă, sigură și precisă care este miraculosul instrument de a-l face pe om liber. Ei vom vedea pe cetățeni plimbându-se cu broșuri în mâini pe aleele înflorite

și discutând chestiuni clasice, jucând roluri din „Bolnavul închipuit“ sau „Burghezul gentil“.

În regatul meu va înflori sinceritatea convingătoare. Educația nu poate face totul, dar poate lumina și fericii pe viitorul cetățean. Cred însă în eficacitatea ei când se adresează copiilor frazezi. Profițul educatorului? Este acela al unei bunici care nu-și văzuse nepotul de zece ani și căruia când a sosit din Anglia i s'a spus: Tu știi ceva teribil!... Micuțul a devenit mare.

Aninoasa.

MIHAI BOGZA

dir. șc.

CRIZA ÎNVĂȚĂMĂNTULUI PRIMAR

După înfăptuirea Unirii politice se impunea și realizarea cât mai urgentă a Unirii sufletetși.

Pentru acest scop școala de toate gradele era mijlocul cel mai eficace.

Conducătorii Statului au adus câțiva ani de-a rândul jertfe însemnate pentru promovarea culturii.

Sau deschis școale primare și în cele mai depărtate cătune în cari dela închegarea lor nu avuseseră parte de binefaceri învățaturii. Glasurile învățătorilor răsuna acum voioase în cuprinsul sălilor spațicase ale nouilor localuri, cari luaseră locul caselor închiriate, adevărate cimitire pentru sănătatea elevilor.

La orașe și în centrele rurale mai de seamă o mulțime de școli secundare profesionale și normale și-au deschis portile pentru copii, ne mai fiind acum învățătura numai aparajul celor înstăriți.

Școalele superioare asemenea au luat avânt, fiind cercetate de mii de tineri cari doreau să-și asigure o existență mai ușoară prin pregătirea academică.

*

Până nu s'a accentuat criza economică-financiară toți conducătorii Statului

au găsit foarte firească această activitate de culturalizare a Neamului.

Rar s'au rostit critici contra acestei concepții, fiind socotite glasurile izolate ca trecătoare adversității politice.

Odată cu schimbarea regimului din 1928 s'a început o mai atentă cercetare a rezultatelor date de școală și în deosebi de școala primară.

O îmblânzire a mijloacelor pentru asigurarea frecvenței a dus la rezultate contrare decât cele dorite, școalele devenind tot mai puțin populate.

Nevoile economice ale populației rurale au reclamat tot mai mult întrebuintarea brațelor copiilor mai mari și din acest motiv clasele superioare ale școlii primare au fost tot mai puțin cercetate. În timpul din urmă aceste școale abia au mai dat absolvenți cu 7 clase.

Slăbirea învățământului primar s'a datorit și lipsei de armonizare dintre legea învățământului și legea administrativă, fiecare departament servindu-și numai interesele proprii.

Din cauza crizei financiare învățământul primar nu a mai putut lua nici o dezvoltare deși s'ar fi impus aceasta în urma sporirii populației.

Sfârșitul anului 1931 era să însemne

înșă moartea școlii primare, dacă plata învățătorilor s'ar fi trecut și numai în parte în sarcina comunelor. Salvarea se spune că ar fi venit dela oamenii politici; noi știm, că e fost posibilă numai prin neplata în mediu pe 4 luni a salariilor învățătorilor.

Remarcând aceasta ne dăm seama ce jertfă însemnată au adus învățătorii în aceste vremuri de cumplită criză pentru Statul nostru.

*

Un alt aspect al crizei prin care trece învățământul primar este șomajul a câtorva mii de învățători rămași fără posturi. Starea aceasta disperată pentru tineri ridicată adeseori din cele mai sărace familii dela țară, va trebui cercetată de cei în drept cu toată grija, mai ales că ea se va menține cel puțin 5—8 ani de zile.

Și dacă se vor păstra prin noul buget, actualul număr de posturi, se impune următoarele măsuri urgente:

1. Școlile normale vor trebui concentrate în așa fel ca ele să deservească 3—4 județe. Vor trebui reduse în mare măsură numărul școlilor normale de fete, căci satele în majoritatea lor având numai câte un singur post nu se pot plasa decât un număr mic de învățătoare.

Școlile normale pentru conducătoare asemenea vor trebui reduse, rămânând maximum 3 în întreagă țara.

Va trebui cercetat sub acest aspect și situația școlilor profesionale române, susținute în număr prea mare pentru păstrarea unei tradiții, care acum nu-și mai are nici o justificare.

2. Reorganizarea învățământului normal din Vechiul Regat asemenea va tre-

bui să țină seamă de posibilitatea de plasare a tinerilor absolvenți. Sunt județe, mai ales la munte, unde nu se mai pot plasa decât un număr infim de mic de învățători și totuși ele au câte 2 școli normale de județ.

Trecerea acestor absolvenți în provinciile alipite în scurt timp va fi închisă. Ideea unificării suflatești prin acești tineri poate fi considerată încheiată. Puțini cari s'au fixat în nouile provincii au fost de folos învățământului, cei mai mulți au utilizat posturile din Ardeal ca tranzit pentru posturile din locul lor de origine.

3. Prin reducerea școlilor normale vor rămâne desigur în suferință mai mulți profesori. Este aceasta o greutate cu mult mai mică pentru Stat, decât pregătirea în fiecare an a câte 2000 de învățători, cari vor trebui să rămână ani de-a rândul șomeuri.

4. Măsuri urgente: a) Punerea de acord a legii învățământului primar cu legea de pensii în ce privește limita obligatorie pentru trecerea la pensie; b) Sporirea anilor de școală normală dela 7 la 8; c) Învățătoarele cari se vor căsători de aici înainte cu alți soți decât membrii ai corpului didactic sau preoți să fie considerate demisionate.

*

Învățământul de bază al țării noastre merită în tot cazul o atenție cât mai părintească din partea conducătorilor, fiind în cele mai multe cazuri singurul dar ce se face populației rurale din partea Statului, pentru care se aduce atâtea jertfe atât în timp de pace cât și în timp de războiu.

NICU CĂPRIOARĂ.

REVIZORUL

Conu Mitiță privi poznaș pe deasupra ochelarilor, turti încet și tacticos capatul stîns al țigării, împinse leneș scrumiera la mijlocul mesii, și se întoarse, cu tot cu scaun, spre cel care își plânse necazurile.

— Și dumneata prietene, — începu el cu glas moale, — socotești că ne-ai spus lucruri vrednice de mirare? Eu am fost 35 de ani în învățământ. Am intrat pe când nu era încă treptelnică formăluire a lui Herbart și am văzut oameni și obiceiuri, cari dovedeau cu prisosință că țara noastră e tradiționalistă. Revizorul îți caută mod în papură pentru că ai fost și ești prieten cu celălalt revizor, trimis la vatră odată cu schimbarea regimului politic. Și ești amărît și mirat, pentru că ești tânăr și suferi de meteahna iluziilor dascălești. D'apoi, dragă prietene, aista-i lucru vechi, intrat în linia tradițiilor noastre.

Conu Mitiță își roti privirea spre noi și întrebă:

— Mă rog, nici dv. nu sunteți convinși de puterea tradiției? Băgați de seamă și luminați-vă odată, că împotriva tradiției nu se poate lupta. La noi se schimbă funcționarii în virtutea tradiției. Îi dăm afară „pe-ai lor” și-i punem „pe-ai noștri”. Legea? Un moft bun pentru proști. Se fură banul statului potrivit tradiției. Responsabilitatea? Alt moft, bun numai în campaniile electorale. Se înmulțesc slujbele mari și mici, secătuiind bugetul, tot în virtutea tradiției. Și dta, tânărul meu prieten, te burzuluiești că noul revizor nu iese din linia tradiției? Păi, nu poate! Că doar n'a venit de florile mărunți în postul ăsta. El e om de partid și trebuie să-și servească partidul. Că dacă n'ar fi așa s'ar numi prin concurs și cu anumita condiție să nu facă politică.

Dar, durerea dumitale, mi-a adus aminte de un revizor, pensionar acum și el, care ajunsese spaima unui județ din

Moldova. Dascăl bun, priceput, inteligent, mândru la înfățișare, dar om de partid. Cum venia la putere partidul lui se înființa la revizorat. Și sta cel puțin 4 ani. Au răbdat bieții dascăli bîsdăcurile și mișeliile lui, dar unii mai bățoși i-au și făcut multe zile amare.

Mă-aduc aminte de prima inspecție. Era o frumoasă dimineată de Mai, Eram gata să intru în clasă, când s'a oprit la poarta școlii o trăsură chipeșă cu doi cai negri. Nevasta, învățătoare și ea, mă întreabă:

— Oare n'o fi revizorul?

— Ba-i chiar el, răspund.

Revizorul vine spre noi crunt, și 'n loc de „bună dimineata” mă întreabă:

— Cât e ceasul?

— Opt și cinci minute!

— Ați întârziat cinci minute. Foarte rău! Să știți că eu vă urmăresc!

N'am mai putut răbda și i-am răspuns:

— Dacă ne urmăriți pe noi, are să vă dea afară din slujbă.

— Ce 'nseamnă asta? mă întreabă el dărz.

— Vă rog să nu vă supărați, dar băgați de seamă, că nu sunteți revizor numai pentru noi. Și dacă ne urmăriți pe noi aveți să-i lăsați pe ceilalți fără inspecții. Asta înseamnă că n'aveți să vă faceți slujba cum trebuie, și are să vă dea afară.

Vă puteți închipui ce inspecție ne-a turnat! Dar n'a putut găsi nimic rău. Adecă, găsise scârnăva cea de condică de prezentă, nefăcută pe vre-o patru zile. Că niciodată n'am putut-o face la zi. Dar cât a făcut inspecția în clasa nevastei, eu am complectat zilele. Când scria procesul verbal și-a adus aminte și de condică. A cerut-o. Se uită el lung, o învârtește, răscolește filele: Condica făcută la zi.

— Aici erau câteva zile lipsă, zice el furios.

— Vi se pare, domnule Revizor.

— Cum să mi se pară domnule? Le-am văzut eu!

— Cum să vedeți? Asta-i condica! Dv. ați venit cu ideea preconcepută. Dar ați spus că ne urmăriți!

— Am să scriu deasupra „anulat”.

— Pe câte zile? Și nu credeți că se va găsi un expert care să constate că ați scris deasupra și deci condica era făcută la zi. Văd eu bine, că Dv. căutați să vă dea afară. Și eu socot că ar fi mai bine să dimisionați singur, că-i mai frumos.

Nu vă pot descrie furia căpăunului. Dar nici nu mi-a mai făcut mizerii, ci dimpotrivă, ne-am făcut prieteni. Vorba e că-mi făceam slujba. Numai atunci poți călca în călcăie, că dacă ai bățatură nu-ți dă mâna să calci apăsat.

Odată știu că fugit din cancelaria revizoratului. Eram mai mulți dascăli cari l-am tot hărțuit până când unul îi face propunerea să-i cumpere trăsura cu cai.

— Cum să-mi vând trăsura domnule! Imi trebuie pentru inspecție.

— Păi, nu acum. Când o să vă dea afară din slujbă, îi răspunde blând cum-părătorul.

— Dta lasă târguiebele, răspunde revizorul. Mai bine să încetezi chiulhanurile! Am auzit că acolo, în satele de pe malul Siretului, faceți seara petrecamii. Am să cad într'o noapte în mijlocul dv. ca un uliu.

— De te-ar aduce Dumnezeu, zice unul.

— Păi ce crezi că mă tem? Eu totdeauna umblu cu armă.

— Poți să ai o sută de chistoale, că am unul care ia foc de câte ori vreau. Și îi arată un pumn măreț cât un cap de berbec!

— Să știți că am să vă cer să-mi raportați lunar toată activitatea dv. de zi și de noapte. Invățătorul trebuie să se culce la 10 ca să fie odihnit a doua zi...

Un formidabil hohot de râs îi cormăie vorba.

— De ce râzi domnule? — se răsti revizorul.

— M'am gândit la rapoartele lunare, domnule revizor. Eu, să zicem, că am să vă pot raporta toată activitatea mea. că nu-s însurat. Dar cum o să vă poată raporta toată activitatea de zi și de noapte unul însurat?

Revizorul holbă achii, își zburli mustrata, se ridică brusc de pe scaun răsturnându-l, și eși furios din cancelarie.

Iată, dragă prietene, că revizor ca al dtale au mai fost și-or mai fi. Numai că se pot pune la respect când îți vezi de datorie. Oricât ar vrea revizorul să-ți caute în cap, îi poți arăta foarte ușor cotul.

Conu Mitică își fabrică altă țigară și rămase cu fața zimbitoare, răscolindu-și amintirile, cari oricât de neplăcute au fost atunci, în trecutul îndepăntat, nu mai trezesc, după o lungă trecere de timp, nici supărare, nici ranchiun.

VLADIMIR NICOLAE.

REGULILE ORTOGRAFIEI ROMÂNE

1. În scrierea limbii române se întrebuintează următoarele 27 de litere:

Pentru Vocale 8: *a, e, î, o, u, ă, â și i.*

În nume proprii străine sau, uneori, românești se întrebuintează și *y*: *A. de Vigny, Stanley, Lahovary*, deasemenea *ä, ë, œ, ü*, în cele străine *Schäfer, Römerbad, Bjoernson, Würzburg*.

Pentru Consonante 19: *b, c, d, f, g, h, j, l, m, n, p, r, s, ș, t, ț, v, x, z.*

Literele și grupurile *k, qu, ph, th, tz, w* se pun în cuvinte și nume proprii străine sau, câteva românești și în unele neologisme: *Kant, Kogălniceanu, Kretzulescu, kalium, kedic, kilogram, kilometru, kilowat* (cu abreviațiunile convenționale *kg., km., kw.*); *Aquitania, Quitilian; Philippsburg, Philippide; Thiers; Metz, Wagner, White.*

În întrebuintarea diferitelor litere și semne se vor urma aceste reguli:

VOCALE

2. Se scrie cu *-ă*, nu cu *-e*, le sfârșitul formelor nearticulate ale substantivelor feminine care au un *ș* sau *j* în temă, deci: *cenușă, cireașă, ușă, avalanșă; cârjă, coajă, mreajă, vrajă*. Tot așa, firește, masc. *pașă* și adj. fem. ca: *gureșă, oacheză, uriașă*.

3. Verbele care prezintă în temă un *ș* se scriu de asemenea cu *-ă* la pers. a 3-a sg. și pl. a ind. prez.: *ingrașd, îngroașă*. Se păstrează *-ă* și la pers. a 3-a sg. a perf. simplu: *ingrășă, îngroșă, înfățișd* (nu *ingrășe* etc.).

4. Terminațiunea *ă* se menține și la cuvinte ca: *năpastă, soartă*, (nu *năpaste, soarte*).

În schimb se scrie *origine*, nu *origină*.

5. Cu *-e* sau *-ă* se pot scrie, uzul nefiind încă fixat, forme ca: *bătrânețe — bătrâneță, blândețe — blândeță, tristețe — tristeță*; se scriu însă cu *ă* neologisme ca: *acurateță, fineță, nobleță, politeță, stricteță*.

6. Se ortografiază cu *ă*, nu cu *e*, derivate ca: *berărie, lăptărie*, sufixul fiind

-ărie, (*bererie, lăpterie* sunt incorecte); tot așa cele mai multe neologisme, ca: *papetărie*, deși corespunde fr. *papeterie*.

7. La verbele *acoperi, suferi*, pers. 1-ăi sg. și a 3-a ind. prez. se scriu: (*eu, ei*) *acoper, sufer* (nu *acopăr, sufăr*); la aceleași verbe terminațiunea pers. a 3-a sg. a ind. prez. este *-e*: *acoperere, suferere* (nu *acoperă, suferă*).

E

8. Cuvintele terminate în *-ec, -ecă*, deși se pronunță de unii cu *-ic, -ică*, vor păstra formele dintâi: *duminecă, întunerec, mănecă, pântec(e), petec, piersec(ă), puer(e), împiedece, incutec*.

I

Nu se suprimă niciodată *-i* în terminațiunea și dela pronume și adverbe: *aceiași, aceeași, același, aceeași, însuși, însăși, înseși, acusi, iarăși, totuși*.

Se scrie fără *-i* auxiliarul *aș*, dar se păstrează terminațiunea vocalică la interjecțiunea *ăși!*

Se pun doi *i* la formele nearticulate de pl. ale subst. *copil, fiu*, etc.; *copii, fii* și trei *i* la cele articulate: *copiii, fiii*.

11. Nu trebuie confundate formele articulate cu cele nearticulate de pl. ale unor substantive sau adj. cum sunt: *codru, mândru, ministru*, etc.; cele nearticulate nu pot fi decât: *codri, mândri, miniștri*, cele articulate: *codrii, miniștrii* (greșit prin urmare se ortografiază și *noștrii*, când singura formă admisibilă e *noștri*).

12. Pentru sufixul *-atic* se va ține seamă de această pronunțare, deși adeseori se rostește *-atec*; se va scrie deci: *indemnativ, lunatic, primăvărativ, sălbatic, tomratic, ușurativ, vărativ, zănativ*. Tot așa poate fi ortografiat *jărativ*, deși nu cuprinde sufixul acesta. *Buratec*, care nu conține nici el acest sufix, se va scrie numai astfel, cum e pronunțat.

13. Deoarece sunetul *ü* nu există în limba noastră, neologismul corespunzător fr. *bureau* se va scrie cu: *birou*.

14. Se menține vechea regulă ortografică privitoare la scrierea lui *ă* și *î*: *î* se scrie la începutul cuvintelor și la verbele

în -ri cu derivatele lor; *ă* în toate celelalte cazuri. Deci: *incă, îndemna, inger* (tot așa în compuse, ca: *neînsemnat, preainalt, preintâmpinat, subîmpărțit*), *chiorș, hotărât, omori, urit; cât, lână, mormânt, râu, Român, vânt*.

15. U final se păstrează în scriere la sg. subst. și adj. masc. și ambigene care au în ultima silabă un *i*: *biciu, cuiu, noroiu, ochiu, paiu, dibaciu, vechiu*.

16. Se pune *u* și după *i* dela pers. I-ai sg. a ind. prez. dela unele verbe ca: *atribuiu, moiu, taidu*, tot așa la auxiliarul *voiu*.

Se scriu însă fără -u formele dela perf. simplu pers. I-ai sg.: *ascultai, făcui, pu-sei, auzii*. Deasemenea, nume de persoane sau geografice ca: *Andrei, Matei, Mihai, Vaslui*; numele lunii *Mai* și adverbe sau interjecții cum sunt: *apoi; hai, vai*. Ca adverbe, *întâi* și *dintâi* nu primesc pe *u* final (se va scrie deci și *cel dintâi*, unde *dintâi* este propriu zis, o formă adverbială). U final se înseamnă însă sg. lui *întâiu*, când este de genul masculin: *rân-tău întâiu*; nu se pune la forma feminină: *clasa întâi*.

17. Deși pronunțarea cu *o* în formele *batjocori, coprinde, cotropi, înconjura*, se aude des, totuși sunt de preferat: *batjocuri cuprinde, cutropi, încunjura*.

DIFTONGI

Au

18. Cu acest diftong sau cu *ao*, după cum variază pronunțarea, se vor scrie: *adaug — adaog, repaus — repaos*.

Ea și Ia

19. Diftongul *ia* se scrie astfel la începutul cuvintelor, după vocale și după *ch* și *gh*: *iapă, iarnă, iasă; aceluia, acesteia, buruiană, căruia, crăiasă, croiască, grăiam, indoială, indoiască, întemeiază, nuia, păcătuiască, tămăiască, trăiască; chiamă, ghiață, împerechia, învechiască, lighian, maghiar, urechiat, vechiază*.

Fac excepție: pronumele *ea* (femininul lui *el*), spre a se deosebi de verbul *ia* (dela *țua*) și *aceea* (femininul lui *acela*), spre a se deosebi de *aceia* (pluralul lui *acela*).

Tot astfel femininele articulate dela neologisme, precum: *ideea, statuea* și dela forme de singular în -*che* și -*ghe*, precum: *ridichea, muchea, urechea, vechea*. În sfârșit sufixele -*ează*, -*ează* și dela verbe cu infinitiv în -*ea* și -*ga* și după neologisme a căror temă se termină în *e* și *u*: *blochează, cataloghează, agreează, perpetuează*. Tot cu *ea* se scriu substantivile terminate în acest diftong accentuat: *lichea, tinichea, tejghea* și cuvântul *gheată*.

20. După celelalte consonante avem diftongul *ea*: *bătrânească, ceaiu, ceas, deal, dumneata, fereală, găteală, geană, geantă, înaintea, măsea, Neamț, socoteală, țepă*.

Tot cu *ea* se scriu, după consonante (afară de *ch, gh*) și terminațiunile de imperfect ale verbelor de conj. a 4-a: *feream, fugeai, îmbătrâneă, mărturiseam, socoteau, vorbeau*. De asemenea adverbe și pronume ca: *lunea, miercurea; alătura, atuncea, nimenea, pretutindenea*, dar pluralele *aceștia, atâți(a), treizecia* (dar *a zecea*) și *a cincina*.

21. După *i* și *j*, în terminațiuni și sufixe, se scrie *ea*, când acestui diftong îi corespunde un *e* sau un *i* în alte forme flexionare: *înfățișează* (înfățișez), *aranjează* (aranjez), *deslușează* (deslușesc), *îngrijească* (îngrijesc); *ieșeam* (ieși) *grijeam* (griji); *greșeală* (greși), *oblojeală* (obloji); *Clujean* (Clujeni); *roșeață* (roșeți). Incolo se scrie *a*: *șase, șapte, jalbă, jale, îmbrățișam, aranjam, așază, deșarid șa, șade*.

22. După alte consonante decât *ch* și *gh* scrierea cu *ia* e rară și o găsim numai în cazuri când și rostirea e într'adevăr *ia* ca în *desmiardă, obială, piatră, piardă*. Aceste cazuri se recunosc ușor căci în forme flexionare îi corespunde lui *ia* de cele mai multe ori un *ie*: *desmierzi, obiele, pietre, pierzi*. Tot astfel *biată* (femininul lui *biet*), spre deosebire de *beată* (femininul lui *beat*); apoi: *abia, diavol*.

23. Se scriu cu *ea*, nu cu *a*, forme ca *seară seamăn, iar derivatele lor* se vor ortografia: *însera, semănător* (ca inf. *semăna* et.); pl. lui *sămânță* se scrie *semînțe*. (Va urma)

C R O N I C A

CĂTRE CITITORII REVISTEI.

După cum vedeți, facem jertfe tot mai mari pentru îmbunătățirea revistei. Ca să putem continua, Vă rugăm, ca abonamentul de 120 lei anual să ni-l trimiteți cât mai curând. Tiparul și hârtia pentru cele 10 numere ne costă aproape 100.000 lei. Dacă fiecare amână plata abonamentului până la sfârșitul anului, noi trebuie să angajăm datorii mari, sau să aparem ne-regulat.

In numărul de față cititorii vor găsi material bogat pentru examenele în curs.

ITALIA FASCISTĂ. Italia a implinit la 30 Oct. zece ani de când se află sub guvernarea fascistă. Acest deceniu al fascismului a fost sărbătorit de întreaga națiune prin inaugurări de lucrări de mare interes public, evidențiindu-se prin aceasta caracterul constructiv al politicii fasciste.

Fascismul datorează mult școlii, din care și-a făcut instrumentul cel mai sigur pentru pregătirea tinerelor generații, cărora li se va încredința destinul Italiei. De aceea se dă școlii o deosebită atențiune. Iată cum privește fascismul obligațiile Statului față de corpul didactic:

„Tratament economic și moral al învățătorilor și profesorilor — ca și ofițerilor armatei, ca educatori militari ai națiunii, de așa fel ca să le asigure propria demnitate și mijloacele de sporire a propriei culturi și ca să le însușească și publicului conștiința însemnătății naționale a chemării lor“.

(Din programul partidului fascist italian).

*

INSEMĂNĂRI. Au fost traduse în italiană frumoasele romane: „Venia o moară pe Siret“, (Un mulino sul Siret)

de M. Sadoveanu și „Viața la țară“ (La vita a la campagna) de D. Zamfirescu.

*

Revista pedagogică „I Dritti dela Scuola“, cel mai însemnat periodic al învățătorilor italieni, publică un interesant articol asupra Școlii Normale de fete din Cluj.

*

O placă comemorativă a fost așezată pe casa în care a trăit profesorul Vasile Pârvan, autorul monumentalei lucrări Getica. Marele învățat a fost fiu de învățător.

*

Creangă va ajunge un scriitor cu renume mondial. După traduceri recente în italiană, franceză și engleză, se anunță o ediție a povestirilor sale în limba daneză.

*

Deși vremurile sunt atât de potrivnice vieții culturale totuși, prin efortul preoților și al învățătorilor, Liga Culturală a înregistrat în anul trecut un spor de 250 de secțiuni, cele mai multe fiind înființate în sate.

*

La Buzău s'a făcut, în prezența dlui Puaux, Ministrul Franței, comemorarea lui N. Vaschide, dela moartea căruia s'au implinit 25 de ani. N. Vaschide a fost cel dintâi dintre psihologii noștri care s'a făcut cunoscut în străinătate prin valoroase cercetări în domeniul vieții sufletești.

A fost cel mai de aproape colaborator al lui Binét, cunoscut învățătorilor (din opera „Idei noi despre copii“).

*

Un ordin recent al Ministerului de Instrucțiune amână examenul de definitivare al învățătorilor, care fusese anunțat pentru 25 Nov., la 7 Dec. 1932. Va fi oare aceasta ultima amânare?

C ă r ț i - R e v i s t e .

DR. GH. DRAGOȘ: *Importanța și organizarea Asigurărilor agricole.* Tip. Națională, Cluj, 1932. — Dl Prof. Dragoș a utilizat pentru acest studiu un bogat material documentar pentru a putea convinge pe cititori de marea necesitate a Asigurărilor agricole. Învățătorii pot înțelegând lucrarea aceasta cu mult folos.

*

DR. GH. DRAGOȘ: *Monografia Băncii populare „Secleana” din comuna Satu-lung, jud. Brașov.* Model de studiu concis despre programul unei bănci tinere, care a devenit o binefacere în această comună.

*

REVISTA AVICOLĂ, redactată de d. Adrian Lazar (Cluj, Str. Memorandului 22). Abonamentul 200 lei.

Au apărut până acuma 6 numere cu un material bogat și într-o execuție tehnică ireproșabilă.

Revista aceasta era necesară pentru a îndruma pe micii crescători de păsări spre o cât mai perfectă înțelegere a ocupației lor. Învățătorii, date fiind greutățile de astăzi își pot usura traiul crescând păsări de rasă. Dela ei ar lua îndemn și ceilalți locuitori din sat.

Bunăstarea Danemarcei se datorește în bună parte și comerțului de ouă, carne de pasăre și porc, lapte și unt.

Locul grăului, a cărui producere necesită mare capital, l-a luat acolo creșterea păsărilor și a vitelor de soiu.

*

Ca să fim de folos cititorilor noștri, am scos în broșură trei studii mai lungi apărute în revistă:

Z. BOERESCU: Organizația grădinilor de copii din Belgia și Franța. *In această broșură se stăruie în deosebi asupra centrelor de interes ale dr. Decroly. Conducătoarele vor găsi material bogat și orare*

interesante despre activitatea acestor școli

I. CHELCEA: Schiță monografică asupra comunei Lujerdinul-Someș. *Această lucrare este un model pentru învățătorii cari voiesc să adune date pentru monografia satului lor. Vor găsi indicații prețioase asupra vieții sătești.*

G. LOMBARDO-RADICE: Pagini autobiografice cu o prefață pentru traducerea românească de d. profesor univ. O. Ghăbu. *In aceste pagini marele pedagog italian expune o parte din concepțiile sale asupra educației și învățământului. Sunt prețioase în deosebi păreri asupra școlii active.*

Învățătorii vor găsi în aceste trei broșuri bogat material informativ pentru preocupările lor și în deosebi pentru pregătirea în vederea examenelor de înaintare și definitivat.

Prețul unei broșuri este 20 lei. Comanda la redacția revistei (Cluj, Str. Mărzescu No. 24).

ION MUȘLEA: *I. Anuar al Arhivci de Folklor (publicația Academiei Române).* Tip. Cartea Românească, Cluj, 1932.

În primul articol „Academia și Folklorul” dl I. Mușlea stăruie asupra activității desfășurate de Academia Română pentru adunarea materialului de Folklor al poporului român.

Studiul următor este semnat de Artur Gorovei, care, în paginile mișcătoare povestește viața revistei, „Sezătoarea”, o adevărată mină de aur pentru produsele sufletului românesc. În legătură cu acest studiu reținem cât de mult au muncit și pe terenul adunării folklorului învățătorii mai bătrâni din ținutul Fălțicenilor. Generația aceasta s'a stins și locul ei și acolo l-a luat generația tânără care s'a aruncat în vâltoarea luptelor politice.

Mai remarcăm din acest anuar monografia asupra Țării Oașului, datorită dlui I. Mușlea, studiu asupra numelor

de botez din Țara Oltului, datorit dlui Ștefan Pașca.

În acest anuar se publică și câteva studii ale regretatului profesor Vasile Bogrea, cari și pentru un profan sunt dovezi de câtă știință înmagazinase această minte scilicitoare. Anuarul se termină cu pagini bibliografice asupra Folklorului românesc în anul 1930.

Nu putem încheia această fugitivă dare de seamă fără să adresăm și un cuvânt de îndemn către cititorii acestei reviste, rugându-i să-și întoarcă preocupările spre vechile deprinderi ale generației de învățători cari au pus temelie învățământului popular din Țara noastră.

Aceștia știau să-și întrebuințeze timpul de prisos, culegând bogățiile sufletești ale neamului nostru, risipite: în basme, snoave, balade, doine, strigături, obiceiuri, etc., cari au ajutat pe învățații neamului să reconstituiască structura sufletească a vremurilor trecute, păstrând pentru totdeauna comorile sufletești pe cari le macină vremea, și cari sunt mărturia nepieritoare pentru evoluția limbii noastre și pentru concepția asupra vieții pe care a manifestat-o într-o anumită epocă poporul nostru.

Salvarea acestor comori cade în bună parte în seama învățătorilor cari trăesc în contact cu poporul.

Academia Română înființând „Arhiva de Folklor”, s'a gândit la colaborarea învățătorilor. Cei cari vor să dea dovadă că înțeleg menirea lor pot trimite pe numele acestei instituții (Cluj, Str. Elisabeta) produsele adunate. Cei cari se disting prin sârguința lor sunt în fiecare an premiați. Această cinste înaltă pe fiecare învățător. Dorim ca numărul lor să fie cât mai mare!

(C. I.)

*

APOSTOL D. CULEA: 1. Cartea Cămpului pentru agricultori și prietenii agriculturii; 2. Cartea Grădinilor și a Podgoriilor; 3. Cartea Pădurilor și a Munților; 4. Cartea Apelor; 5. Cartea Gospodinelor.

Sub auspiciile Direcțiunii Învățământului agricol din Ministerul Agriculturii și Domeniilor au apărut cele cinci cărți denumite mai sus și care sunt o prețioasă colecție de scurte articole și bucăți literare din autori clasici și contemporani, români și străini, cu reputație consacrată în ce privește cunoștințele lor din domeniul tehnic și economic al agriculturii sau al talentului cu care au știut în puține cuvinte zugrăvi minunate tablouri și aspecte ale celei mai frumoase și mai nobile ocupațiuni omenesti, agricultura, cu numeroasele ramuri sau ocupațiuni înrudite ei. Prin cuprinsul lor scurt, clar, concis, accesibil ori cărui lector, de un sănătos optimism și trezind o superioară emulație către problemele de economie rurală și națională, cele cinci cărți ale dlui Apostol D. Culea formează un prețios mănunchiu de predici rurale în mâinile luminătorilor satelor și de cunoștințe în mâinile lectorului rural, către care de altfel pare că are predilecția de a se adresa și de aceea credem că ele n'ar trebui să lipsească din nici o bibliotecă a ori cărei școli rurale. Adevărurile arătate în ele credem că ar constitui pentru tineretul sătesc o sănătoasă și folositoare lectură în lungile serii de iarnă, prin cunoștințele foarte variate și atât de ușor asimilabile de mintea săteanului nostru, care nu se încumetă încă a se adăpa din opere prea voluminoase, chiar și cu privire la meseria lui. Cunoscută, comentată și răspândită prin viu graiu în popor, ele vor avea neprețuitul dar de-a stimula interesul celor mai meritocase elemente rurale pentru problemele economice și agricole, cum și aceea de a le face conștiente de mediul în care ele trăesc, atât material cât și moral și de a-l prețui în consecință mai mult decât o face azi.

Dnii învățători, care ar dori să o ceară Ministerului de Agricultură și Domenii, credem că n'ar putea fi refuzați. Însă odată satisfăcuți să caute a se face e-coul așteptărilor ce s'au pus la tipărirea și răspândirea lor: propovăduirea celor

mai elementare, dar și celor mai indispensabile adevăruri, ce trebuie să constituie fondul cunoștințelor rurale: vieața rurală în tot ce are mai util, mai frumos și mai sublim! Dacă în mentalitatea satelor noastre s'ar integra în mod definitiv numai adevărurile predicate în aceste modeste cărți și încă am putea spune, că am poarcurs o etapă însemnată spre progres. *Ioan Popovici.*

*

OMAGIU PROF. C. RĂDULESCU-MOTRU (572 pag. lei 250).

Cu prilejul împlinirii a 35 ani de profesorat d. C. R.-Motru a fost sărbătorit de întreaga intelectualitate a țării. S'a adus astfel un binemeritat omagiu învâțatului profesor care prin cursuri, prin conferințe, prin nenumărate articole și prin cărțile sale bine cunoscute, poate fi socotit unul dintre marii educatori ai națiunii. Societatea de filosofie, al cărui conducător este d. Prof. C. R.-Motru, a editat un bogat volum, închinat sărbătoritului, în care este înfățișată activitatea Dsale ca psiholog, ca filosof al culturii, ca metafizician.

Atragem deosebita atențiune asupra studiului: *C. Rădulescu-Motru ca pedagog*, semnat de d. V. Băncilă. Cartea mai cuprinde o seamă de studii asupra Logicei Metafizice, Sociologiei, Pedagogiei, etc., semnate de d. d. I. Petrovici, Mircea Florian, D. Gusti, G. G. Antonescu.

(Odată cu acest volum recomandăm cititorilor: Curs de psihologie; Personalismul energetic și Vocația de C. R.-Motru).
(D. G.)

*

SPICUIRI DIN REVISTE.

REVISTA DE IGIENĂ SOCIALĂ (abon. lei 200, Str. C. A. Rosetti 33, București) conține în fiecare număr și articole care nu se adresează numai decât specialiștilor și pot fi citite cu mult folos, mai ales de preoți și învățatori. De pildă în numărul de pe Oct. 1932 remarcăm rezumatul lucrării „Plasa sanitară Tomești”, privind una dintre cele două plăși din

țară cărora li s'a dat o organizare sanitară model. (A doua e plasa Gilău, Cluj, asupra căreia nu s'a scris încă). Este vădit progresul plășii Tomești din p. d. v. sanitar și e de dorit să se multiplifice numărul plășilor de experiență.

În articolul „Bolile venerice și combaterea lor la țară” d. Dr. A. Mihailescu (medic în campania antisifilitică din Fundul Moldovei, Bucovina) aduce constatări pline de cea mai neagră îngrijorare.

„Vieața satelor se sbate în cea mai cumplită prostituție... Preoților și învățătorilor le revine un rol însemnat în vederea schimbării mentalității colective. Se pot introduce kilograme de neosalvarsan în venele sătenilor și sifilisul nu va dispărea, dacă nu se va căuta să se întroneze și o profilaxie prin educație”.

Cu totul de aceeași părere suntem și noi.

*

NEAMUL ROMÂNESC PENTRU POPUL, care apare de două ori pe lună, totdeauna cu un articol de d. Prof. N. Iorga, este o revistă care pentru calitățile sale, trebuie să pătrundă în cât mai multe sate. Adresa: B-dul Schitu Măgureanu 1, București I. — Abon. 100 lei.

*

Cl. IV. B. O gazetă pentru copii, nu e un lucru nou; o gazetă pentru copii și scrisă numai de copii este ceva nou, la noi cel puțin. (În alte țări asemenea gazete se tipăresc chiar de copii). Lucrul l-a încercat în mod lăudabil d. E. Chencinschi, învățator, cu elevi cl. IV B dela Șc. No. 4 din Cluj.

Pentru început „gazeta” se prezintă într'un mînșucel format (la înălțimea redactorilor!) și ne aduce numai lucruri gândite și trăite de școlari, care se citesc cu mai multă plăcere decât acelea cuprinse în gazetele noastre cotidiene. De aceea, încercarea dlui E. C. trebuie lăudată și încurajată de părinți și de învățatori.
(D. G.)